

Šis tekstas yra skirtas tik informacijai ir teisinės galios neturi. Europos Sąjungos institucijos nėra teisiškai atsakingos už jo turinį. Autentiškos atitinkamų teisės aktų, įskaitant jų preambules, versijos skelbiamos Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje ir pateikiamos svetainėje „EUR-Lex“. Oficialūs tekstai tiesiogiai pricinami naudojantis šiame dokumente pateikiamomis nuorodomis

► **B** EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA 2014/17/ES

2014 m. vasario 4 d.

dėl vartojimo kredito sutarčių dėl gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2008/48/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010

(Tekstas svarbus EEE)

(OL L 60, 2014 2 28, p. 34)

iš dalies keičiama:

Oficialusis leidinys

	Nr.	puslapis	data
► <u>M1</u> 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/1011	L 171	1	2016 6 29

pataisyta:

► **C1** Klaidų ištaisymas, OL L 246, 2015 9 23, p. 11 (2014/17/ES)

**EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA
2014/17/ES**

2014 m. vasario 4 d.

**dėl vartojimo kredito sutarčių dėl gyvenamosios paskirties
nekilnojamojo turto, kuria iš dalies keičiamos direktyvos
2008/48/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010**

(Tekstas svarbus EEE)

1 SKYRIUS

**DALYKAS, TAIKYMO SRITIS, TERMINŲ APIBRĖŽTYS IR
KOMPETENTINGOS VALDŽIOS INSTITUCIJOS**

1 straipsnis

Dalykas

Šia direktyva nustatomi bendri principai, skirti valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų tam tikriems aspektams, susijusiems su vartojimo kredito sutartimis, užtikrintoms hipoteka ar kitomis priemonėmis, susijusiomis su gyvenamosios paskirties nekilnojamoju turtu, įskaitant pareigą prieš suteikiant kreditą atlikti kreditingumo vertinimą, kurie yra pagrindas veiksmingiems kreditų garantavimo gyvenamosios paskirties nekilnojamoju turtu standartams parengti valstybėse narėse, ir skirti tam tikriems rizikos ribojimo ir priežiūros reikalavimams, įskaitant kredito tarpininkų, paskirtųjų atstovų ir ne kredito įstaigų įsisteigimo ir priežiūros reikalavimus.

2 straipsnis

Suderinimo lygis

1. Šia direktyva valstybėms narėms netrukdoma toliau palikti galioti arba priimti griežtesnių nuostatų, kuriomis siekiama apsaugoti vartotojus su sąlyga, kad tokios nuostatos yra suderinamos su jų įsipareigojimais pagal Sąjungos teisę.

2. Nepaisant 1 dalies, valstybės narės nepalieka galioti arba nepriima savo nacionalinėje teisėje nuostatų, kurios skiriasi nuo nustatytųjų 14 straipsnio 2 dalyje ir II priedo A dalyje dėl standartinės ikisutartinės informacijos teikimo naudojant Europos standartinę informacijos lapą (toliau – ESIL) ir nustatytųjų 17 straipsnio 1–5 dalyse, 7 dalyje bei 8 dalyje ir I priede dėl bendro suderinto Sąjungos standarto, taikomo apskaičiuojant bendros kredito kainos metinę normą (toliau – BKKMN).

3 straipsnis

Taikymo sritis

1. Ši direktyva taikoma:

a) kredito sutartims, užtikrintoms hipoteka arba kita panašia valstybėje narėje įprastai naudojama garantija gyvenamosios paskirties nekilnojamoju turtu arba užtikrintoms su gyvenamosios paskirties nekilnojamoju turtu susijusia teise, ir

▼B

- b) kredito sutartims, kurių paskirtis – įgyti arba išlaikyti teises į žemės arba esamo ar projektuojamo statinio nuosavybę.
2. Ši direktyva netaikoma:
- a) pajamų iš įkeisto turto kredito sutartims, pagal kurias kreditorius:
- i) atlieka vienkartinį mokėjimą, moka periodines išmokas arba kitos formos kredito išmoką mainais už pinigų sumą, kuri bus gauta ateityje pardavus gyvenamosios paskirties nekilnojamąjį turtą, arba su gyvenamosios paskirties nekilnojamoju turtu susijusią teisę ir
  - ii) nereikalauja, kad kreditas būtų gražintas iki vieno ar daugiau nurodytų vartotojo gyvenimo įvykių, kaip apibrėžė valstybės narės, išskyrus tuos atvejus, kai vartotojas pažeidžia savo sutartinius įsipareigojimus, dėl kurių kreditorius gali nutraukti kredito sutartį;
- b) kredito sutartims, kai savo darbuotojams kreditą suteikia darbdavys, kuriam kreditavimas yra nepagrindinė veikla, ir kai tokia kredito sutartis siūloma be palūkanų arba su mažesne nei rinkoje vyraujanti BKKMN ir paprastai nėra siūloma visuomenei;
- c) kredito sutartims, pagal kurias kreditas suteikiamas be palūkanų ir jokių kitų mokesčių, išskyrus tuos, kuriais padengiamos tiesiogiai su kredito užtikrinimu susijusios išlaidos;
- d) kredito sutartims, kurios yra sudarytos kredito su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas forma ir pagal kurias kreditas turi būti gražintas per vieną mėnesį;
- e) kredito sutartims, kurios yra sudarytos pagal susitarimą, pasiektą teisme arba kitoje valstybės institucijoje;
- f) kredito sutartims, kurios yra susijusios su nemokamai atidėtu esamos skolos mokėjimu ir kurioms netaikomas 1 dalies a punktas.
3. Valstybės narės gali nuspręsti netaikyti:
- a) 11 ir 14 straipsnių ir II priedo vartojimo kredito sutartims, užtikrintoms hipoteka arba kita panašia valstybėje narėje įprastai naudojama garantija gyvenamosios paskirties nekilnojamoju turtu arba užtikrintoms su gyvenamosios paskirties nekilnojamoju turtu susijusia teise, kurių paskirtis nėra įgyti arba išlaikyti teisę į gyvenamosios paskirties nekilnojamąjį turtą, su sąlyga, kad tos valstybės narės tokioms kredito sutartims taiko Direktyvos 2008/48/EB 4 straipsnį, 5 straipsnį ir II bei III priedus;
- b) šios direktyvos kredito sutartims dėl turto, kai kredito sutartyje nustatyta, kad šio nekilnojamojo turto vartotojas arba vartotojo šeimos narys negali bet kuriuo metu naudoti kaip namo, buto arba kitos gyvenamosios vietos ir kad jis turi būti naudojamas kaip namas, butas arba kita gyvenamoji vieta pagal nuomos sutartį;

▼B

- c) šios direktyvos kredito sutartims dėl kreditų, kurie pagal įstatymų nuostatą, kuria siekiama bendro intereso, suteikiami tam tikros visuomenės dalies atstovams be palūkanų arba taikant mažesnę nei rinkoje vyraujančią skolinimosi normą, arba kitomis sąlygomis, kurios vartotojui yra palankesnės nei rinkoje vyraujančios sąlygos ir kurios suteikiamos taikant ne didesnę nei rinkoje vyraujančią skolinimosi normą;
- d) šios direktyvos trumpalaikėms paskoloms;
- e) šios direktyvos kredito sutartims, kai kreditorius yra organizacija, kuriai taikoma Direktyvos 2008/48/EB 2 straipsnio 5 dalis.
4. Valstybės narės, kurios naudojasi 3 dalies b punkte nurodyta galimybe, užtikrina, kad nacionaliniu lygiu šios rūšies kreditui būtų taikomi tinkami principai.
5. Valstybės narės, kurios naudojasi 3 dalies c arba e punkte nurodyta galimybe, užtikrina, kad būtų taikomos atitinkamos alternatyvios priemonės, kuriomis užtikrinama, jog ikisutartiniu laikotarpiu vartotojai laiku gautų informaciją apie tokių kredito sutarčių pagrindines ypatybes, riziką ir išlaidas ir kad tokių kredito sutarčių reklama būtų teisinga, aiški ir neklaidinanti.

*4 straipsnis***Terminų apibrėžtys**

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

1. vartotojas – vartotojas, kaip apibrėžta Direktyvos 2008/48/EB 3 straipsnio a punkte;
2. kreditorius – fizinis arba juridinis asmuo, kuris vykdydamas komercinę veiklą, verslo arba profesinę veiklą teikia arba įsipareigoja suteikti kreditą, kuriam taikomas 3 straipsnis;
3. kredito sutartis – sutartis, pagal kurią kreditorius suteikia arba įsipareigoja suteikti vartotojui kreditą, kuriam taikomas 3 straipsnis, atidėtojo mokėjimo, paskolos ar kito panašaus finansinio susitarimo forma;
4. papildoma paslauga – paslauga, kuri siūloma vartotojui kartu su kredito sutartimi;
5. kredito tarpininkas – fizinis arba juridinis asmuo, kuris veikia ne kaip kreditorius arba notaras ir kuris veikia ne vien tiesiogiai ar netiesiogiai pristatydamas vartotoją kreditoriui arba kredito tarpininkui bei kuris vykdydamas komercinę veiklą, verslo arba profesinę

▼B

veiklą už užmokestį, kuris gali būti mokamas pinigais arba bet kuria kita sutarta finansinio atlygio forma:

- a) pateikia arba siūlo kredito sutartis vartotojams;
  - b) padeda vartotojams atlikti kredito sutarčių parengiamąjį darbą arba kitą ikisutartinį administravimą, negu numatyta a punkte, arba
  - c) sudaro kreditoriaus vardu kredito sutartis su vartotojais;
6. grupė – kreditorių, kurie turi būti sujungiami siekiant parengti konsoliduotąsias ataskaitas, kaip apibrėžta 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2013/34/ES dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir susijusių pranešimų ⁽¹⁾, grupė;
7. susietasis kredito tarpininkas – kredito tarpininkas, kuris veikia:
- a) tik vieno kreditoriaus;
  - b) tik vienos grupės arba
  - c) tam tikro skaičiaus kreditorių ar grupių, kurie nesudaro daugumos rinkoje,
- vardu ir visiškai bei besąlygiškai jų atsakomybe;
8. paskirtasis atstovas – fizinis arba juridinis asmuo, vykdamas 5 punkte nurodytą veiklą ir veikiantis tik vieno kredito tarpininko vardu ir visiškai bei besąlygiškai jo atsakomybe;
9. kredito įstaiga – kredito įstaiga, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 1 punkte;
10. ne kredito įstaiga – kreditorius, kuris nėra kredito įstaiga;
11. darbuotojai:
- a) fizinis asmuo, dirbantis kreditoriui arba kredito tarpininkui, tiesiogiai dalyvaujantis veikloje, kuriai taikoma ši direktyva arba palaikantis ryšius su vartotojais vykdamas veiklą, kuriai taikoma ši direktyva;

⁽¹⁾ OL L 182, 2013 6 29, p. 19.

▼B

- b) fizinis asmuo, dirbantis paskirtajam atstovui, palaikantis ryšius su vartotojais vykdant veiklą, kuriai taikoma ši direktyva;
  - c) fizinis asmuo, tiesiogiai vadovaujantis a ir b punktuose nurodytiems fiziniams asmenims arba prižiūrintis jų darbą;
12. bendra kredito suma – visa kredito suma, kaip apibrėžta Direktyvos 2008/48/EB 3 straipsnio l punkte;
  13. bendra kredito kaina vartotojui – visos su kreditu susijusios išlaidos vartotojui, kaip apibrėžta Direktyvos 2008/48/EB 3 straipsnio g punkte, įskaitant nuosavybės vertinimo išlaidas, kai toks vertinimas būtinas kreditui gauti, bet neįskaitant nekilnojamojo turto nuosavybės teisių perdavimo registracijos mokesčių. Ji neapima mokesčių, kuriuos vartotojas moka už kredito sutartyje nustatytą įsipareigojimų nevykdymą;
  14. bendra vartotojo mokama suma – bendra vartotojo mokama suma, kaip apibrėžta Direktyvos 2008/48/EB 3 straipsnio h punkte;
  15. bendros kredito kainos metinė norma (BKMMN) – bendra kredito kaina vartotojui, išreikšta metine bendros kredito sumos, prireikus įskaičiuotus išlaidas, nurodytas 17 straipsnio 2 dalyje, procentine dalimi; ši norma apskaičiuojama kasmet ir ją sudaro visa būsimų arba esamų kreditoriaus ir vartotojo sutartų įsipareigojimų (išmokėtų lėšų, grąžinimo įmokų ir mokesčių) esama vertė;
  16. kredito palūkanų norma – kredito palūkanų norma, kaip apibrėžta Direktyvos 2008/48/EB 3 straipsnio j punkte;
  17. kreditingumo vertinimas – galimybės, kad bus vykdomi sudarant kredito sutartį prisiimti skoliniai įsipareigojimai, vertinimas;
  18. patvarioji laikmena – patvarioji laikmena, kaip apibrėžta Direktyvos 2008/48/EB 3 straipsnio m punkte;
  19. buveinės valstybė narė:
    - a) kai kreditorius arba kredito tarpininkas yra fizinis asmuo – valstybė narė, kurioje yra jo pagrindinė buveinė;

▼B

- b) kai kreditorius arba kredito tarpininkas yra juridinis asmuo – valstybė narė, kurioje yra jo registruotoji buveinė, arba, jeigu pagal savo nacionalinę teisę jis registruotosios buveinės neturi, – valstybė narė, kurioje yra jo pagrindinė buveinė;
20. priimančioji valstybė narė – valstybė narė, kuri nėra buveinės valstybės narė ir kurioje kreditorius arba kredito tarpininkas turi filialą arba teikia paslaugas;
21. konsultacinės paslaugos – asmeninių rekomendacijų teikimas vartotojui dėl vieno ar daugiau sandorių, susijusių su kredito sutartimis, kuris yra veikla, atskira nuo kredito suteikimo ir nuo 5 punkte nustatytos kredito tarpininkavimo veiklos;
22. kompetentinga valdžios institucija – valdžios institucija, kurią valstybės narės paskiria kompetentinga pagal 5 straipsnį;
23. trumpalaikė paskola – neterminuota kredito arba kredito, kuris turi būti gražintas per 12 mėnesių, sutartis, kuria vartotojas naudojami kaip laikina finansavimo priemonė, kol sudarys kitą su nekilnojamuoju turtu susijusį finansinį susitarimą;
24. neapibrėžtasis įsipareigojimas arba garantija – kredito sutartis, kuri yra garantija kitam atskiram, bet papildomam sandoriui, ir kai nekilnojamuoju turtu užtikrinta pagrindinė paskolos suma išmokama tik sutartyje nurodyto įvykio ar įvykių atveju;
25. bendros nuosavybės kredito sutartis – kredito sutartis, pagal kurią gražintina pagrindinė paskolos suma grindžiama sutartimi nustatyta nekilnojamojo turto vertės pagrindinės paskolos sumos gražinimo arba gražinimo įmokų procentine dalimi mokėjimo metu;
26. siejimas – kredito sutarties siūlymas arba pardavimas pakete kartu su kitais skirtingais finansiniais produktais arba paslaugomis, kai vartotojas negali atskirai sudaryti kredito sutarties;
27. grupavimas – kredito sutarties siūlymas arba pardavimas pakete kartu su kitais atskirais finansiniais produktais arba paslaugomis, kai kredito sutartį taip pat galima su vartotoju sudaryti atskirai, tačiau nebūtinai tomis pačiomis sąlygomis nei siūloma sugrupuojant su papildomomis paslaugomis;

▼B

28. paskola užsienio valiuta – kredito sutartis, kai kreditas yra:

- a) išreikštas kita valiuta nei valiuta, kuria vartotojas gauna pajamas arba turi turto, iš kurių bus grąžinamas kreditas, arba
- b) išreikštas kita valiuta nei valstybės narės, kurioje nuolat gyvena vartotojas, valiuta.

*5 straipsnis***Kompetentingos valdžios institucijos**

1. Valstybės narės paskiria nacionalines kompetentingas valdžios institucijas, įgaliotas užtikrinti šios direktyvos taikymą ir vykdymą, ir užtikrina, kad joms būtų suteikti tyrimo ir vykdymo užtikrinimo įgaliojimai bei tinkami išteklių, būtini veiksmingai ir efektyviai atlikti jų pareigas.

Pirmoje pastraipoje nurodytos valdžios institucijos yra viešosios valdžios institucijos arba įstaigos, pripažįstamos nacionalinės teisės aktais arba nacionalinės teisės aktais šiam tikslui aiškiai įgaliotų valdžios institucijų. Jos nėra kreditoriai, kredito tarpininkai arba paskirtieji atstovai.

2. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos valdžios institucijos, visi kompetentingose valdžios institucijose dirbantys arba dirbę asmenys, taip pat kompetentingų valdžios institucijų nurodymu veikiantys auditoriai ir ekspertai būtų įpareigoti saugoti profesinę paslaptį. Jokia konfidenciali informacija, kurią jie gali gauti atlikdami savo pareigas, išskyrus informacijos suvestines arba apibendrintą informaciją, negali būti atskleista jokiam asmeniui arba institucijai; tai nedaro poveikio atvejams, kuriems taikoma baudžiamoji teisė arba ši direktyva. Vis dėlto tai netrukdo kompetentingoms valdžios institucijoms keistis konfidencialia informacija arba ją perduoti pagal nacionalinę bei Sąjungos teisę.

3. Valstybės narės užtikrina, kad institucijos, paskirtos kompetentingomis užtikrinti šios direktyvos 9, 29, 32, 33, 34 ir 35 straipsnių taikymą ir vykdymą, būtų viena ar kelios iš toliau išvardytų:

- a) kompetentingos valdžios institucijos, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 4 straipsnio 2 dalyje;
- b) valdžios institucijos, kurios nėra a punkte nurodytos kompetentingos valdžios institucijos, jei nacionaliniuose įstatymuose ar kituose teisės aktuose reikalaujama, kad tos valdžios institucijos, kai būtina, bendradarbiautų su a punkte nurodytomis kompetentingomis valdžios

▼B

institucijomis siekdamas vykdyti savo pareigas pagal šią direktyvą, be kita ko, bendradarbiavimo su Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija) (toliau – EBI), kaip reikalaujama pagal šią direktyvą, tikslais.

4. Valstybės narės informuoja Komisiją ir EBI apie kompetentingų valdžios institucijų paskyrimą bei bet kokius susijusius pakeitimus, nurodydamos atitinkamų pareigų paskirstymą tarp skirtingų kompetentingų valdžios institucijų. Pirmas toks pranešimas pateikiamas kuo greičiau ir ne vėliau kaip 2016 m. kovo 21 d.

5. Kompetentingos valdžios institucijos naudojasi savo įgaliojimais pagal nacionalinę teisę:

a) tiesiogiai pačios arba prižiūrimos teisminių institucijų arba

b) kreipdamosi į teismus, kurie turi kompetenciją priimti reikiamą sprendimą, įskaitant, kai tinkama, pateikdamos apeliaciją, jei prašymas priimti reikiamą sprendimą yra nesėkmingas, išskyrus dėl 9, 29, 32, 33, 34 ir 35 straipsnių.

6. Kai valstybių narių teritorijose yra daugiau nei viena kompetentinga valdžios institucija, valstybės narės užtikrina, kad tų institucijų atitinkamos pareigos būtų aiškiai apibrėžtos ir kad jos glaudžiai bendradarbiautų tam, kad galėtų veiksmingai atlikti savo atitinkamas pareigas.

7. Komisija bent kartą per metus skelbia kompetentingų valdžios institucijų sąrašą *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ir jį nuolat atnaujina savo interneto svetainėje.

2 SKYRIUS

FINANSINIS ŠVIETIMAS

6 straipsnis

Vartotojų finansinis švietimas

1. Valstybės narės skatina priemones, kuriomis remiamas vartotojų švietimas apie atsakingą skolinimąsi ir skolų valdymą, visų pirma hipotekos kredito sutarčių atveju. Turi būti teikiama aiški ir bendro pobūdžio informacija apie kreditų teikimo procesą siekiant padėti vartotojams, ypač tiems, kurie hipotekos kreditą ima pirmą kartą. Taip pat būtina informacija apie pagalbą, kurią tos vartotojų organizacijos ir nacionalinės valdžios institucijos gali suteikti vartotojams.

2. Komisija skelbia valstybėse narėse vartotojams teikiamo finansinio švietimo įvertinimą ir nurodo geriausios praktikos pavyzdžius, kurie galėtų būti plėtojami toliau siekiant didinti finansinį vartotojų informuotumą.

3 SKYRIUS

**KREDITORIAMS, KREDITO TARPININKAMS IR PASKIRTIESIEMS
ATSTOVAMS TAIKYTINOS SĄLYGOS***7 straipsnis***Verslo etikos pareigų vykdymas teikiant kreditą vartotojams**

1. Valstybės narės reikalauja, kad rengdami kredito gaminius arba sudarydami, tarpininkaudami arba teikdami su kreditu susijusias konsultacines paslaugas ir, kai taikoma, papildomas paslaugas vartotojams arba vykdydami kredito sutartį, kreditoriai, kredito tarpininkai arba paskirtieji atstovai veiktų garbingai, sąžiningai, skaidriai ir profesionaliai, atsižvelgdami į vartotojų teises ir interesus. Sudarymo, tarpininkavimo ar konsultacinių ir, kai tinkama, papildomų su kreditu susijusių paslaugų teikimo veikla vykdoma remiantis informacija apie vartotojo aplinkybes bei visus konkrečius poreikius, apie kuriuos praneša vartotojas, ir pagrįstomis prielaidomis dėl su vartotojo padėtimi susijusios rizikos kredito sutarties galiojimo laikotarpiu. Kiek tai susiję su tokių konsultacinių paslaugų teikimo veikla, papildomai ji turi būti grindžiama informacija, kurios reikalaujama pagal 22 straipsnio 3 dalies a punktą.

2. Valstybės narės užtikrina, kad kreditoriai mokėtų atlyginimą savo darbuotojams ir kredito tarpininkams, o kredito tarpininkai mokėtų atlyginimą savo darbuotojams ir paskirtiesiems atstovams tokiu būdu, kad tai netrukdytų jiems vykdyti 1 dalyje nustatytos pareigos.

3. Valstybės narės užtikrina, kad nustatydami ir taikydami atlyginimų politiką darbuotojams, atsakingiems už kreditingumo vertinimą, kreditoriai laikytųsi toliau nurodytų principų tokiu būdu ir mastu, kuris atitinka jų įstaigos dydį, vidaus organizaciją bei jų veiklos pobūdį, apimtį ir sudėtingumą:

- a) atlyginimų politika dera su patikimu ir veiksmingu rizikos valdymu ir skatina tokį valdymą, bet neskatina priimti rizikos, kuri viršytų kreditoriaus priimtinos rizikos lygį;
- b) atlyginimų politika dera su kreditoriaus verslo strategija, tikslais, vertybėmis ir ilgalaikiais interesais ir apima priemones, skirtas išvengti interesų konfliktų, visų pirma nustatant, kad atlyginimas nepriklauso nuo patvirtintų paraiškų skaičiaus ar santykinės dalies.

4. Valstybės narės užtikrina, kad tuo atveju, kai kreditoriai, kredito tarpininkai ar paskirtieji atstovai teikia konsultacines paslaugas, atlyginimų šioje veikloje dalyvaujantiems darbuotojams struktūra neturėtų įtakos jų gebėjimui veikti taip, kad vartotojo interesai būtų tenkinami geriausiu būdu, ir visų pirma nepriklausytų nuo pardavimo planų. Kad pasiektų tą tikslą, valstybės narės gali papildomai uždrausti kreditoriams mokėti komisinius kredito tarpininkams.

▼B

5. Valstybės narės gali uždrausti vartotojo mokėjimus kreditoriui ar kredito tarpininkui prieš sudarant kredito sutartį arba nustatyti tokių mokėjimų apribojimus.

*8 straipsnis***Pareiga nemokamai teikti informaciją vartotojams**

Valstybės narės užtikrina, kad kai vartotojui teikiama informacija laikantis šioje direktyvoje nustatytų reikalavimų, tokią informaciją vartotojas gautų nemokamai.

*9 straipsnis***Žinių ir gebėjimų reikalavimai darbuotojams**

1. Valstybės narės užtikrina, kad kreditoriai, kredito tarpininkai ir paskirtieji atstovai reikalautų, jog jų darbuotojai turėtų tinkamo lygio žinių ir gebėjimų, susijusių su kredito sutarčių rengimu, siūlymu ar sudarymu arba 4 straipsnio 5 punkte nustatytos kredito tarpininkavimo veiklos vykdymu ar konsultacinių paslaugų teikimu, ir jas atnaujintų. Kai kredito sutarties sudarymas apima papildomą paslaugą, reikalaujama turėti tinkamų žinių ir gebėjimų, susijusių su ta papildoma paslauga.

2. Išskyrus 3 dalyje nurodytas aplinkybes, buveinės valstybės narės nustato būtiniausius žinių ir gebėjimų reikalavimus kreditorių, kredito tarpininkų ir paskirtųjų atstovų darbuotojams pagal III priede nustatytus principus.

3. Kai kreditorius ar kredito tarpininkas teikia savo paslaugas vienos ar daugiau valstybių narių teritorijoje:

- i) per filialą – priimančioji valstybė narė atsako už filialo darbuotojams taikytiną būtiniausių žinių ir gebėjimų reikalavimų nustatymą;
- ii) naudodamasis laisve teikti paslaugas – buveinės valstybė narė atsako už darbuotojams taikytiną būtiniausių žinių ir gebėjimų reikalavimų nustatymą pagal III priedą, vis dėlto priimančioji valstybė narė gali nustatyti būtiniausius žinių ir gebėjimų reikalavimus dėl tų reikalavimų, kurie nurodyti III priedo 1 dalies b, c, e ir f punktuose.

4. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos valdžios institucijos vykdytų 1 dalies reikalavimų laikymosi priežiūrą ir kad kompetentingos valdžios institucijos turėtų įgaliojimus reikalauti, jog kreditoriai, kredito tarpininkai ir paskirtieji atstovai pateiktų tokius įrodymus, kurie, kompetentingos valdžios institucijos nuomone, yra reikalingi tokiai priežiūrai užtikrinti.

▼B

5. Kad būtų vykdoma veiksminga kreditorių ir kredito tarpininkų, kurie teikia savo paslaugas kitų valstybių narių teritorijoje naudodamiesi laisve teikti paslaugas, priežiūra, priimančiosios ir buveinės valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos glaudžiai bendradarbiauja, siekdamos užtikrinti veiksmingą priimančiosios valstybės narės būtinausių žinių ir gebėjimų reikalavimų laikymosi priežiūrą ir vykdymo užtikrinimą. Tuo tikslu jos gali perduoti užduotis ir pareigas viena kitai.

4 SKYRIUS

INFORMAVIMAS IR PRAKTIKA PRIEŠ SUDARANT KREDITO SUTARTĮ*10 straipsnis***Bendrosios reklamai ir rinkodarai taikytinos nuostatos**

Nedarant poveikio Direktyvai 2005/29/EB, valstybės narės reikalauja, kad visi reklaminiai ir rinkodaros pranešimai, susiję su kredito sutartimis, būtų teisingi, aiškūs ir neklaidinantys. Visų pirma draudžiama naudoti formulutes, dėl kurių vartotojas gali turėti nepagrįstą lūkesčių dėl kredito prieinamumo arba kainos.

*11 straipsnis***Standartinė informacija, kuri turi būti nurodyta reklamoje**

1. Valstybės narės užtikrina, kad kredito sutarčių reklamoje, kurioje nurodoma palūkanų norma arba su kredito kaina vartotojui susiję skaičiai, būtų pateikiama standartinė informacija pagal šį straipsnį.

Valstybės narės gali nustatyti, kad pirma pastraipa netaikoma tais atvejais, kai nacionalinėje teisėje reikalaujama, kad reklamoje apie kredito sutartis, kurioje nenurodomos palūkanos arba su kredito kaina vartotojui susiję skaičiai, kaip apibrėžta pirmoje pastraipoje, būtų nurodyta BKKMN.

2. Standartinėje informacijoje aiškiai, glaustai ir gerai matomu būdu nurodoma:

- a) kreditoriaus arba, kai taikoma, kredito tarpininko arba paskirtojo atstovo tapatybė;
- b) kai taikoma, kad kredito sutartis bus užtikrinta hipoteka arba kita panašia valstybėje narėje įprastai naudojama garantija gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turtu arba su gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turtu susijusia teise;
- c) kredito palūkanų norma, nurodant, ar ji yra fiksuotoji, kintamoji arba jų derinys, kartu su duomenimis apie visus mokesčius, įtrauktus į bendrą kredito kainą vartotojui;

▼B

- d) bendra kredito suma;
- e) BKKMN, kuri reklamoje nurodoma bent tokiu pačiu gerai matomu būdu kaip ir bet kuri palūkanų norma;
- f) kai taikoma – kredito sutarties trukmė;
- g) kai taikoma – dalinių įmokų suma;
- h) kai taikoma – bendra vartotojo mokama suma;
- i) kai taikoma – dalinių įmokų skaičius;
- j) kai taikoma – įspėjimas, kad galimi valiutos kurso svyravimai gali turėti įtakos vartotojo mokamai sumai.

3. 2 dalyje išvardyta informacija, išskyrus jos a, b ar i punktuose išvardytą informaciją, nurodoma pateikiant tipinį pavyzdį ir ji turi visiškai atitikti tą pavyzdį. Valstybės narės patvirtina tipinio pavyzdžio nustatymo kriterijus.

4. Jei sutarties dėl papildomos paslaugos, ypač draudimo, sudarymas yra privalomas kreditui gauti arba jam gauti pagal skelbiamas nuostatas ir sąlygas, ir tos paslaugos kainos negalima nustatyti iš anksto, kartu su BKKMN aiškiai, glaustai ir gerai matomu būdu nurodoma pareiga sudaryti tą sutartį.

5. 2 ir 4 dalyse nurodyta informacija turi būti atitinkamai lengvai įskaitoma arba aiškiai girdima, priklausomai nuo reklamai naudojamos laikmenos.

6. Valstybės narės gali reikalauti pateikti glaustą ir proporcingą įspėjimą dėl su kredito sutartimis susijusios būdingos rizikos. Jos nedelsdamos praneša apie tuos reikalavimus Komisijai.

7. Šiuo straipsniu nedaromas poveikis Direktyvai 2005/29/EB.

*12 straipsnis***Siejimas ir grupavimas**

1. Valstybės narės leidžia vykdyti grupavimą, bet draudžia vykdyti siejimą.

2. Nepaisant 1 dalies, valstybės narės gali nustatyti, kad kreditoriai gali reikalauti, jog vartotojas, vartotojo šeimos narys arba artimas gimnaitis:

▼B

- a) atidarytų arba išlaikytų mokėjimo arba taupomąją sąskaitą, kai vienintelis tokios sąskaitos tikslas yra kaupti kapitalą siekiant grąžinti kreditą, aptarnauti kreditą arba sutelkti lėšas kreditui gauti arba suteikti papildomą garantiją kreditoriui mokėjimo įsipareigojimų nevykdymo atveju;
- b) įsigytų arba saugotų investicinį produktą arba privatų pensijos produktą, kai toks produktas, kuris visų pirma teikia pajamas investuotojui išėjus į pensiją, taip pat suteikia papildomą garantiją kreditoriui įsipareigojimų neįvykdymo atveju arba yra skirtas kaupti kapitalą siekiant grąžinti kreditą, aptarnauti kreditą arba sutelkti lėšas kreditui gauti;
- c) tam, kad gautų kreditą, sudarytų atskirą kredito sutartį kartu su bendros nuosavybės kredito sutartimi.

3. Nepaisant 1 dalies, valstybės narės gali leisti vykdyti siejimą, kai kreditorius gali savo kompetentingai valdžios institucijai įrodyti, kad susieti produktai arba produktų kategorijos, siūlomi panašiomis sąlygomis vieni kitų atžvilgiu, kurių negalima įsigyti atskirai, suteikia akivaizdžios naudos vartotojams, deramai atsižvelgiant į atitinkamų siūlomų produktų prieinamumą ir kainas rinkoje. Ši dalis taikoma tik naujiems produktams, kuriais prekiaujama po 2014 m. kovo 20 d.

4. Valstybės narės gali leisti kreditoriams reikalauti, kad vartotojas turėtų atitinkamą su kredito sutartimi susijusį draudimo liudijimą. Tokiais atvejais valstybės narės užtikrina, kad kreditorius priimtų draudimo liudijimą iš kito tiekėjo nei to, kuriam jis teikia pirmenybę, jeigu toks liudijimas suteikia lygiavertes garantijas, kokias pasiūlė kreditoriaus pasiūlytas teikėjas.

*13 straipsnis***Bendro pobūdžio informacija**

1. Valstybės narės užtikrina, kad kreditoriai arba, kai taikoma, susietieji kredito tarpininkai arba jų paskirtieji atstovai visuomet aiškiai ir suprantamai teiktų bendro pobūdžio informaciją apie kredito sutartis popieriuje arba kitoje patvariojoje laikmenoje ar elektronine forma. Be to, valstybės narės gali nustatyti, kad nesusietieji kredito tarpininkai teiktų bendro pobūdžio informaciją.

Tokioje bendro pobūdžio informacijoje pateikiami bent šie duomenys:

- a) informacijos teikėjo tapatybė ir geografinis adresas;
- b) tikslai, kuriems gali būti naudojamas kreditas;

▼B

- c) garantijos formos, įskaitant, kai taikoma, galimybę įkeisti kitoje valstybėje narėje esantį turtą;
- d) galima kredito sutarčių trukmė;
- e) siūlomos kredito palūkanų normos rūšys, nurodant, ar ji yra fiksuotoji, kintamoji arba jų derinys, ir pateikiant trumpą fiksuotosios ir kintamosios palūkanų normos aprašymą, įskaitant susijusias pasekmes vartotojui;

▼M1

- ea) kai yra sutarčių, susietų su lyginamuoju indeksu, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/1011 ⁽¹⁾ 3 straipsnio 1 dalies 3 punkte, pateikiami lyginamųjų indeksų ir jų administratorių pavadinimai ir nurodomas galimas poveikis vartotojui;

▼B

- f) jei paskolos teikiamos užsienio valiuta – nurodoma užsienio valiuta arba valiutos, įskaitant pasekmių vartotojui, jei kreditas išreikštas užsienio valiuta, paaiškinimą;
- g) tipinis bendros kredito sumos, bendros kredito kainos vartotojui, bendros vartotojo mokamos sumos ir BKKMN pavyzdys;
- h) nurodomos galimos kitos su kredito sutartimi susijusios apmokėtinės išlaidos, neįtrauktos į bendrą kredito kainą vartotojui;
- i) įvairios galimybės grąžinti kreditą kreditoriui (įskaitant reguliarių grąžinimo dalinių įmokų skaičių, periodiškumą ir sumą);
- j) kai taikoma, aiškus ir glaustas teiginys, kad kredito sutarties sąlygų vykdymas neužtikrina, jog visos kredito sumos bus grąžintos pagal kredito sutartį;
- k) su išankstiniu grąžinimu tiesiogiai susijusių sąlygų aprašymas;
- l) ar būtinas turto vertinimas ir, kai taikoma, kas yra atsakingas užtikrinti, kad vertinimas būtų atliktas, ir ar vartotojas turės su tuo susijusių išlaidų;
- m) nurodomos papildomos paslaugos, kurias vartotojas privalo pirkti kreditui gauti arba jam gauti pagal skelbiamas nuostatas ir sąlygas, ir, kai taikoma, paaiškinimas, kad papildomas paslaugas galima pirkti iš paslaugų teikėjo, kuris nėra kreditorius, ir

⁽¹⁾ 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/1011 dėl indeksų, kurie kaip lyginamieji indeksai naudojami finansinėse priemonėse ir finansinėse sutartyse arba siekiant įvertinti investicinių fondų veiklos rezultatus, kuriuo iš dalies keičiami direktyvos 2008/48/EB ir 2014/17/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 596/2014 (OL L 171, 2016 6 29, p. 1).

▼B

n) bendro pobūdžio įspėjimas dėl galimų su kredito sutartimis susijusių įsipareigojimų neįvykdymo pasekmių.

2. Valstybės narės gali įpareigoti kreditorius pateikti kitokių rūšių perspėjimus, kurie aktualūs atitinkamoje valstybėje narėje. Jos nedelsdamos praneša apie tuos reikalavimus Komisijai.

*14 straipsnis***Ikisutartinė informacija**

1. Valstybės narės užtikrina, kad kreditorius ir, kai taikoma, kredito tarpininkas arba paskirtasis atstovas teiktų vartotojui jam pritaikytą informaciją, reikalingą palyginti rinkoje esančius kreditus, įvertinti jų pasekmes ir priimti informacija pagrįstą sprendimą ar sudaryti kredito sutartį:

a) nedelsdamas po to, kai vartotojas pagal 20 straipsnį pateikė reikiamą informaciją apie savo poreikius, finansinę padėtį ir pageidavimus, ir

b) likus pakankamai laiko iki tol, kol kredito sutartis arba pasiūlymas vartotojui tampa įpareigojančiu.

2. 1 dalyje nurodyta pritaikyta informacija popieriuje arba kitoje patvariojoje laikmenoje pateikiama naudojant II priede nustatytą ESIL.

3. Valstybės narės užtikrina, kad vartotojui pateikiant kreditorių įpareigojantį pasiūlymą, jis būtų pateikiamas popieriuje arba kitoje patvariojoje laikmenoje ir prie jo būtų pridedamas ESIL, kai:

a) ESIL nebuvo vartotojui pateiktas anksčiau arba

b) pasiūlymo ypatybės skiriasi nuo informacijos, nurodytos anksčiau pateiktame ESIL.

4. Valstybės narės gali nustatyti, kad prieš pateikiant kreditorių įpareigojantį pasiūlymą būtų privaloma pateikti ESIL. Kai valstybė narė taip nustato, ji reikalauja, kad vėl pateikti ESIL būtų reikalaujama tik tuo atveju, kai laikomasi 3 dalies b punkto.

5. Valstybės narės, kurios anksčiau nei 2014 m. kovo 20 d. įdiegė informacijos lapą, atitinkantį lygiaverčius informacijos teikimo reikalavimus tiems, kurie nustatyti II priede, šio straipsnio tikslais gali toliau jį naudoti iki 2019 m. kovo 21 d.

6. Valstybės narės nustato ne mažiau kaip septynių dienų laikotarpį, per kurį vartotojas turės pakankamai laiko palyginti pasiūlymus, įvertinti jų pasekmes ir priimti informacija pagrįstą sprendimą.

Valstybės narės nustato, kad pirmoje pastraipoje nurodytas laikotarpis yra arba apsvarstymo laikotarpis prieš sudarant kredito sutartį, arba laikotarpis, skirtas pasinaudoti teise atsisakyti sutarties po kredito sutarties sudarymo ar abiejų galimybių derinys.

▼B

Kai valstybė narė nustato, kad minėtas laikotarpis yra apsvarstymo laikotarpis prieš sudarant kredito sutartį:

- a) pasiūlymas yra įpareigojantis kreditoriui apsvarstymo laikotarpiu ir
- b) vartotojas gali priimti pasiūlymą bet kuriuo apsvarstymo laikotarpio metu.

Valstybės narės gali nustatyti, kad vartotojai negali priimti pasiūlymo per laikotarpį, neviršijantį pirmųjų 10 apsvarstymo laikotarpio dienų.

Kai pasiūlymui taikytina skolinimosi norma arba kitos išlaidos nustatomos remiantis pagrindinių obligacijų arba kitų ilgalaikių finansavimo priemonių pardavimo rezultatais, valstybės narės gali nustatyti, kad skolinimosi norma arba kitos išlaidos gali skirtis nuo nurodytųjų pasiūlyme pagal pagrindinių obligacijų arba kitų ilgalaikių finansavimo priemonių vertę.

Kai vartotojas turi teisę atsisakyti sutarties pagal šios dalies antrą pastraipą, Direktyvos 2002/65/EB 6 straipsnis netaikomas.

7. Laikoma, kad vartotojui ESIL pateikęs kreditorius ir, kai taikoma, kredito tarpininkas arba paskirtasis atstovas įvykdė reikalavimus dėl informacijos teikimo vartotojui prieš nuotolinės sutarties sudarymą, kaip nustatyta Direktyvos 2002/65/EB 3 straipsnio 1 dalyje, ir laikoma, kad jie įvykdė tos direktyvos 5 straipsnio 1 dalies reikalavimus tik tuo atveju, jeigu prieš sutarties sudarymą jie pateikė bent ESIL.

8. Valstybės narės nedaro kitų pakeitimų ESIL pavyzdyje, išskyrus, kai tai numatyta II priede. Visa papildoma informacija, kurią kreditorius arba, kai taikoma, kredito tarpininkas arba paskirtasis atstovas pagal nacionalinę teisę gali arba privalo pateikti vartotojui, pateikiama atskirame dokumente, kuris gali būti pridėtas prie ESIL.

9. Komisijai pagal 40 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiama II priedo A dalyje pateikta standartinė formuluotė arba jo B dalyje pateiktos instrukcijos, atsižvelgiant į poreikį pateikti informaciją ir išpėjimus apie naujus produktus, kurie nebuvo parduodami anksčiau nei 2014 m. kovo 20 d. Vis dėlto tokiais deleguotaisiais aktais neturi būti keičiama ESIL struktūra arba formatas.

10. Kai informacija teikiama pasitelkiant balso telefoniją, kaip nurodyta Direktyvos 2002/65/EB 3 straipsnio 3 dalyje, pagrindinių finansinės paslaugos, kuri bus teikiama, ypatybių apibūdinimas pagal tos

▼B

direktyvos 3 straipsnio 3 dalies b punkto antrą įtrauką apima bent dalykus, nurodytus šios direktyvos II priedo A dalies 3–6 skirsniuose.

11. Valstybės narės užtikrina, kad bent tuo atveju, kai netaikoma teisė atsisakyti sutarties, kreditorius arba, kai taikoma, kredito tarpininkas arba paskirtasis atstovas kreditorių įpareigojančio pasiūlymo pateikimo metu vartotojui pateiktą kredito sutarties projekto kopiją. Kai teisė atsisakyti sutarties taikoma, valstybės narės užtikrina, kad kreditorius arba, kai taikoma, kredito tarpininkas arba paskirtasis atstovas kreditorių įpareigojančio pasiūlymo pateikimo metu vartotojui pasiūlytą pateikti kredito sutarties projekto kopiją.

*15 straipsnis***Informavimo reikalavimai kredito tarpininkams ir paskirtiesiems atstovams**

1. Valstybės narės užtikrina, kad likus pakankamai laiko iki bet kurios iš 4 straipsnio 5 punkte nustatytos tarpininkavimo veiklos atlikimo, kredito tarpininkas arba paskirtasis atstovas popieriuje arba kitoje patvariojoje laikmenoje pateikia vartotojui bent šią informaciją:

- a) kredito tarpininko tapatybę ir geografinį adresą;
- b) registrą, kuriame jis įregistruotas, kai taikoma, registracijos numerį ir tokios registracijos patikrinimo būdą;
- c) ar kredito tarpininkas yra susietas tik su vienu ar keliais kreditoriais arba dirba tik vienam ar keliems kreditoriams. Kai kredito tarpininkas yra susietas tik su vienu arba keliais kreditoriais arba dirba tik vienam arba keliems kreditoriams, jis nurodo kreditoriaus (-ių), kurio (-ių) vardu jis veikia, pavadinimą (-us). Kredito tarpininkas gali pateikti informaciją, kad jis yra nepriklausomas, jeigu jis vykdo sąlygas, nustatytas pagal 22 straipsnio 4 dalį;
- d) ar kredito tarpininkas siūlo konsultacines paslaugas;
- e) kai taikoma, mokesčių, kurių vartotojas moka kredito tarpininkui už jo paslaugas, arba jeigu to neįmanoma padaryti, mokesčio apskaičiavimo metodą;
- f) procedūras, pagal kurias vartotojai arba kiti suinteresuotieji asmenys gali pateikti vidaus skundus dėl kredito tarpininkų veiksmų, ir prireikus neteisminio skundų nagrinėjimo ir teisių gynimo priemonės;

▼B

g) kai taikoma, esamus komisinius arba kitas paskatas, kuriuos kreditoriai arba trečiosios šalys moka kredito tarpininkui už su kredito sutartimi susijusias jų paslaugas, ir, jei žinoma, jų sumą. Kai informacijos pateikimo metu suma nežinoma, kredito tarpininkas informuoja vartotoją, kad faktinė suma bus nurodyta ESIL vėlesniame etape.

2. Kredito tarpininkai, kurie nėra susietieji, bet kurie gauna komisinius iš vieno ar kelių kreditorių, vartotojui paprašius, pateikia informaciją apie įvairius komisinių, kuriuos moka įvairūs kreditoriai, teikiantys vartotojams siūlomas kredito sutartis, dydžius. Vartotojas informuojamas, kad jis turi teisę prašyti tokios informacijos.

3. Kai kredito tarpininkas ima mokesčių iš vartotojo ir papildomai gauna komisinius iš kreditoriaus arba trečiosios šalies, kredito tarpininkas vartotojui paaiškina, ar komisiniai bus iš dalies arba visiškai išskaičiuoti iš mokesčio.

4. Valstybės užtikrina, kad apie vartotojo kredito tarpininkui už jo paslaugas mokamą mokestį, kai jis taikomas, kredito tarpininkas praneštų kreditoriui, kad būtų apskaičiuota BKKMN.

5. Valstybės narės reikalauja, kad kredito tarpininkai užtikrintų, jog susisiekdamas arba prieš pradėdamas tartis su vartotoju jų paskirtasis atstovas suteiktų vartotojui ne tik šiame straipsnyje reikalaujamą informaciją, bet ir nurodytų savo veiklos įgaliojimus bei kredito tarpininką, kuriam jis atstovauja.

*16 straipsnis***Tinkami paaiškinimai**

1. Valstybės narės užtikrina, kad kreditoriai ir, kai taikoma, kredito tarpininkai arba paskirtieji atstovai vartotojui pateiktų tinkamus paaiškinimus apie siūlomas kredito sutartis ir papildomas paslaugas, kad vartotojas galėtų įvertinti, ar siūlomos kredito sutartys ir papildomos paslaugos yra pritaikytos jo poreikiams ir finansinei padėčiai.

Paaiškinimuose, kai taikoma, nurodoma visų pirma ši informacija:

a) ikisutartinė informacija, kuri turi būti teikiama:

i) kreditorių atveju pagal 14 straipsnį;

ii) kredito tarpininkų arba paskirtųjų atstovų atveju pagal 14 ir 15 straipsnius;

b) pagrindinės siūlomų produktų ypatybės;

▼B

- c) konkretus poveikis, kurį siūlomi produktai gali sukelti vartotojui, be kita ko, jo mokėjimo įsipareigojimų neįvykdymo pasekmės ir
- d) kai papildomos paslaugos grupuojamos su kredito sutartimi, ar kiekvieną sugrupuoto paketo sudedamąją dalį galima atskirai nutraukti ir tokio nutraukimo pasekmės vartotojui.
2. Valstybės narės gali pritaikyti 1 dalyje nurodytų paaiškinimų teikimo būdą ir apimtį bei reikalavimus dėl jų teikiančių subjektų pagal konkrečias aplinkybes, kuriomis siūloma kredito sutartis, asmenis, kuriems ji siūloma, ir siūlomo kredito pobūdį.

5 SKYRIUS

BENDROS KREDITO KAINOS METINĖ NORMA*17 straipsnis***BKKMN skaičiavimas**

1. BKKMN apskaičiuojama pagal I priede pateikiamą matematinę formulę.
2. Specialios sąskaitos atidarymo ir išlaikymo, mokėjimo priemonių naudojimo operacijoms vykdyti ir lėšoms išmokėti iš tos sąskaitos ir kitos su mokėjimo operacijomis susijusios išlaidos įskaičiuojamos į bendrą kredito kainą vartotojui, kai atidaryti arba išlaikyti sąskaitą yra privaloma kreditui gauti arba jam gauti pagal skelbiamas nuostatas ir sąlygas.
3. BKKMN apskaičiuojama remiantis prielaida, kad kredito sutartis galios sutartą laikotarpį ir kad kreditorius bei vartotojas vykdys savo įsipareigojimus pagal kredito sutartyje nustatytas sąlygas ir terminus.
4. Tais atvejais, kai į kredito sutartis įtrauktos sąlygos, pagal kurias leidžiami kredito palūkanų normos ir, kai taikoma, mokesčių, įskaičiuojamų į BKKMN, pokyčiai, kurių negalima kiekybiškai įvertinti apskaičiavimo metu, BKKMN apskaičiuojama remiantis prielaida, kad kredito palūkanų norma ir kiti mokesčiai išliks tokie pat kaip ir sutarties sudarymo metu.
5. Kredito sutarčių, kuriose ne mažiau kaip penkerių metų pradiniam galiojimo laikotarpiui nustatoma fiksuotoji kredito palūkanų norma, o to laikotarpio pabaigoje deramasi dėl kredito palūkanų normos siekiant nustatyti naują kredito palūkanų normą tolesniam konkrečiam laikotarpiui, atveju papildoma paaiškinamoji BKKMN, pateikiama ESIL, apima tik pradinį fiksuotosios palūkanų normos galiojimo laikotarpį ir yra apskaičiuojama darant prielaidą, kad fiksuotosios kredito palūkanų normos galiojimo laikotarpio pabaigoje grąžinama negrąžinta pagrindinė paskolos suma.

▼B

6. Jeigu pagal kredito sutartį leidžiama keisti kredito palūkanų normą, valstybės narės užtikrina, kad vartotojas bent pateikiant ESIL būtų informuotas apie galimą pakeitimų poveikį mokėtinoms sumoms ir BKKMN. Tai daroma pateikiant vartotojui papildomą BKKMN, kurioje atspindi galima rizika, susijusi su dideliu kredito palūkanų normos padidėjimu. Jeigu kredito palūkanų norma neribojama, ši informacija pateikiama kartu su išpėjimu, kad bendra kredito kaina vartotojui, atspindima BKKMN, gali pasikeisti. Ši nuostata netaikoma kredito sutartims, kuriose kredito palūkanų norma yra nustatoma ne mažiau kaip penkerių metų pradiniam galiojimo laikotarpiui, kuriam pasibaigus deramasi dėl kredito palūkanų normos siekiant nustatyti naują fiksuotąją kredito palūkanų normą tolesniam konkrečiam laikotarpiui, ir kurių atveju ESIL yra pateikiama papildoma paaiškinamoji BKKMN.

7. Kai taikoma, apskaičiuojant BKKMN naudojamosi I priede nustatytomis papildomomis prielaidomis.

8. Komisijai pagal 40 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus siekiant iš dalies keisti pastabas arba atnaujinti prielaidas, naudojamas BKKMN apskaičiuoti, nustatytas I priede, visų pirma jei šiame straipsnyje ir I priede nustatytų pastabų arba prielaidų nepakanka BKKMN vienodai apskaičiuoti arba tos pastabos ir prielaidos nebeatitinka komercinės padėties rinkoje.

6 SKYRIUS

KREDITINGUMO VERTINIMAS

18 straipsnis

Pareiga įvertinti vartotojo kreditingumą

1. Valstybės narės užtikrina, kad prieš sudarant kredito sutartį kreditorius atliktų išsamų vartotojo kreditingumo vertinimą. Atliekant tą vertinimą tinkamai atsižvelgiama į veiksnius, kurie svarbūs tikrinant, ar vartotojas galės įvykdyti savo įsipareigojimus pagal kredito sutartį.

2. Valstybės narės užtikrina, kad procedūros ir informacija, kuriomis grindžiamas vertinimas, būtų nustatytos, pagrįstos dokumentais ir išlaikytos.

3. Tačiau kreditingumo vertinimas neturi būti grindžiamas vien tuo, kad gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto vertė viršija kredito sumą, arba prielaida, kad gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto vertė didės, išskyrus atvejus, kai kredito sutarties tikslas – statyti arba renovuoti gyvenamosios paskirties nekilnojamąjį turtą.

▼B

4. Valstybės narės užtikrina, kad jeigu kreditorius sudaro kredito sutartį su vartotoju, kreditorius po to kredito sutarties neatsisakytų arba nekeistų vartotojo nenaudai remdamasis tuo, kad kreditingumo vertinimas buvo netinkamai atliktas. Ši dalis netaikoma, jeigu įrodoma, kad vartotojas sąmoningai nuslėpė arba suklastojo informaciją, kaip apibrėžta 20 straipsnyje.

5. Valstybės narės užtikrina, kad:

a) kreditorius suteiktų vartotojui kreditą tik tuo atveju, jei kreditingumo vertinimo rezultatai rodo, jog pagal kredito sutartį prisiimti įsipareigojimai, tikėtina, bus įvykdyti taip, kaip reikalaujama pagal tą sutartį;

b) vadovaudamasis Direktyvos 95/46/EB 10 straipsniu, kreditorius iš anksto praneštų vartotojui, kad bus tikrinama duomenų bazė;

c) jei paraiška gauti kreditą atmetama, kreditorius nedelsdamas vartotojui praneštų apie jos atmetimą ir, kai taikoma, kad sprendimas priimamas remiantis automatine duomenų analize. Jeigu paraiška atmesta remiantis duomenų bazės patikrinimo rezultatais, kreditorius vartotojui praneša tokio patikrinimo rezultatus ir duomenis apie duomenų bazę, kurioje atliktas patikrinimas.

6. Valstybės narės užtikrina, kad prieš bet kokią žymų bendros kredito sumos padidinimą po kredito sutarties sudarymo vartotojo kreditingumas būtų iš naujo įvertintas remiantis atnaujinta informacija, išskyrus atvejus, kai toks papildomas kreditas buvo numatytas ir į jį atsižvelgta pradiniam kreditingumo įvertinime.

7. Šiuo straipsniu nedaromas poveikis Direktyvai 95/46/EB.

*19 straipsnis***Turto vertinimas**

1. Valstybės narės užtikrina, kad hipotekos paskolų teikimo tikslais jų teritorijoje būtų parengti patikimi gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto vertinimo standartai. Valstybės narės reikalauja, kad kreditoriai užtikrintų, kad tie standartai būtų taikomi jiems atliekant turto vertinimą arba kad jie imtųsi atsakingų veiksmų užtikrinti, kad tie standartai būtų taikomi, kai vertinimą atlieka trečioji šalis. Jeigu nacionalinės valdžios institucijos yra atsakingos už turto vertinimus atliekančių nepriklausomų vertintojų veiklos reguliavimą, jos užtikrina, kad jie laikytųsi galiojančių nacionalinių taisyklių.

▼B

2. Valstybės narės užtikrina, kad turto vertinimus atliekantys vidaus ir išorės vertintojai turėtų tinkamą profesinę kvalifikaciją ir būtų pakankamai nepriklausomi nuo kreditų garantavimo proceso, kad jie galėtų pateikti nešališką ir objektyvų vertinimą, kuris turi būti pagrįstas dokumentais, pateiktais patvariojoje laikmenoje, ir kurio duomenis kreditorius turi įregistruoti.

*20 straipsnis***Vartotojo informacijos pateikimas ir tikrinimas**

1. 18 straipsnyje nurodytas kreditingumo vertinimas atliekamas remiantis informacija apie vartotojo pajamas bei išlaidas ir kitas finansines bei ekonomines aplinkybes, kuri yra reikalinga, pakankama ir proporcinga. Kreditorius gauna informaciją iš atitinkamų vidaus arba išorės šaltinių, įskaitant vartotoją, ir įskaitant informaciją, pateiktą kredito tarpininkui arba paskirtajam atstovui paraiškos kreditui gauti pateikimo metu. Informacija turi būti tinkamai patikrinama, be kita ko, prireikus remiantis nešališkai patikrinamais dokumentais.

2. Valstybės narės užtikrina, kad kredito tarpininkai arba paskirtieji atstovai atitinkamam kreditoriui tiksliai pateiktų iš vartotojo gautą reikiamą informaciją, kad būtų galima atlikti kreditingumo vertinimą.

3. Valstybės narės užtikrina, kad kreditoriai ikisutartiniu laikotarpiu aiškiai ir paprastai nurodytą reikiamą informaciją ir nešališkai patikrinamus įrodymus, kuriuos vartotojas turi pateikti, bei laikotarpį, per kurį vartotojas turi pateikti informaciją. Toks prašymas pateikti informaciją turi būti proporcingas ir jame prašoma tik informacijos, kuri reikalinga tinkamam kreditingumo vertinimui atlikti. Valstybės narės leidžia kreditoriams prireikus prašyti paaiškinti informaciją, gautą pagal tą prašymą, kad būtų galima atlikti kreditingumo vertinimą.

Valstybės narės neleidžia kreditoriui nutraukti kredito sutarties remiantis tuo, kad prieš sudarant kredito sutartį vartotojo pateikta informacija buvo neišsami.

Antra pastraipa netrukdo valstybėms narėms leisti kreditoriui nutraukti kredito sutartį, jeigu įrodoma, kad vartotojas sąmoningai nuslėpė arba suklastojo informaciją.

4. Valstybės narės nustato priemones, kuriomis būtų užtikrinta, kad vartotojai žinotų, jog būtina pateikti teisingą informaciją gavus 3 dalies pirmoje pastraipoje nurodytą prašymą, ir kad tokia informacija būtų tiek išsami, kiek reikia tinkamam kreditingumo vertinimui atlikti. Kreditorius, kredito tarpininkas arba paskirtasis atstovas perspėja vartotoją, kad

▼B

jeigu kreditorius negali atlikti kreditingumo vertinimo, nes vartotojas nusprendžia nepateikti informacijos, arba negali atlikti patikrinimo, reikalingo atlikti kreditingumo vertinimą, kreditas negali būti suteiktas. Tas įspėjimas gali būti teikiamas standartizuota forma.

5. Šiuo straipsniu nedaromas poveikis Direktyvai 95/46/EB, visų pirma jos 6 straipsniui.

7 SKYRIUS**PRIEIGA PRIE DUOMENŲ BAZIŲ***21 straipsnis***Prieiga prie duomenų bazių**

1. Kiekviena valstybė narė visiems visų valstybių narių kreditoriams užtikrina prieigą prie duomenų bazių, naudojamų toje valstybėje narėje vartotojų kreditingumui įvertinti ir tik siekiant stebėti, ar vartotojai vykdo su kreditu susijusius įsipareigojimus kredito sutarties galiojimo laikotarpiu. Tokios prieigos sąlygos turi būti nediskriminuojančios.

2. 1 dalis taikoma ir duomenų bazėms, kurias administruoja privačios kredito įstaigos arba kredito informacijos teikimo įmonės, ir viešiesiems registrams.

3. Šiuo straipsniu nedaromas poveikis Direktyvai 95/46/EB.

8 SKYRIUS**KONSULTACINĖS PASLAUGOS***22 straipsnis***Konsultacinių paslaugų standartai**

1. Valstybės narės užtikrina, kad kreditorius, kredito tarpininkas arba paskirtasis atstovas konkretaus sandorio atžvilgiu aiškiai informuotų vartotoją, ar vartotojui yra arba gali būti teikiamos konsultacinės paslaugos.

2. Valstybės narės užtikrina, kad prieš teikdami konsultacines paslaugas arba, kai taikoma, prieš sudarant sutartį dėl konsultacinių paslaugų teikimo, kreditorius, kredito tarpininkas arba paskirtasis atstovas popieriuje arba kitoje patvariojoje laikmenoje vartotojui pateiktų šią informaciją:

▼B

- a) ar rekomendacija bus parengta remiantis tik jų pačių produktų grupės analize pagal 3 dalies b punktą ar įvairių visoje rinkoje siūlomų produktų grupės analize pagal 3 dalies c punktą, kad vartotojas galėtų suprasti, kuo remiantis parengta rekomendacija;

- b) kai taikoma, už konsultacines paslaugas vartotojo mokamą mokesį arba, jei informacijos pateikimo metu sumos nustatyti neįmanoma, taikomą sumos apskaičiavimo metodą.

Pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodyta informacija vartotojui gali būti teikiama kaip papildoma ikisutartinė informacija.

3. Kai vartotojams teikiamos konsultacinės paslaugos, valstybės narės, be 7 ir 9 straipsniuose nustatytų reikalavimų, užtikrina, kad:

- a) kreditoriai, kredito tarpininkai arba paskirtieji atstovai gautų reikiamą informaciją apie vartotojo asmeninę ir finansinę padėtį, pageidavimus ir tikslus, kad galėtų rekomenduoti tinkamas kredito sutartis. Toks vertinimas grindžiamas tuo momentu turima naujausia informacija ir jame atsižvelgiama į pagrįstas prielaidas apie vartotojo padėčiai gresiančią riziką siūlomos kredito sutarties galiojimo laikotarpiu;

- b) kreditoriai, susietieji kredito tarpininkai arba susietųjų kredito tarpininkų paskirtieji atstovai apsvaistytą galimybę pasiūlyti pakankamai daug kredito sutarčių savo produktų grupėje ir rekomenduotų tinkamą kredito sutartį arba kelias tinkamas kredito sutartis savo produktų grupėje pagal vartotojo poreikius, finansinę padėtį ir asmenines aplinkybes;

- c) nesusietieji kredito tarpininkai arba nesusietųjų kredito tarpininkų paskirtieji atstovai išanalizuotų pakankamai daug rinkoje siūlomų kredito sutarčių ir rekomenduotų rinkoje siūlomą tinkamą kredito sutartį arba kelias tinkamas kredito sutartis pagal vartotojo poreikius, finansinę padėtį ir asmenines aplinkybes;

- d) kreditoriai, kredito tarpininkai arba paskirtieji atstovai veiktų taip, kad vartotojo interesai būtų tenkinami geriausiu būdu:
  - i) patys gaudami informaciją apie vartotojo poreikius ir aplinkybes ir

▼B

ii) rekomenduodami tinkamas kredito sutartis pagal a, b ir c punktus ir

e) kreditoriai, kredito tarpininkai arba paskirtieji atstovai pateiktų vartotojui popieriuje arba kitoje patvariojoje laikmenoje įrašytą pateiktą rekomendaciją.

4. Valstybės narės gali uždrausti vartoti terminus „konsultacija“ ir „konsultantas“ ar panašius terminus, kai konsultacines paslaugas vartotojams teikia kreditoriai, susietieji kredito tarpininkai arba susietųjų kredito tarpininkų paskirtieji atstovai.

Kai valstybės narės nedraudžia vartoti terminų „konsultacija“ ir „konsultantas“, jos nustato toliau nurodytas sąlygas konsultacines paslaugas teikiantiems kreditoriams, kredito tarpininkams arba paskirtiesiems atstovams dėl terminų „nepriklausoma konsultacija“ arba „nepriklausomas konsultantas“ vartojimo:

a) kreditoriai, kredito tarpininkai arba paskirtieji atstovai apsversto galimybę pasiūlyti pakankamai daug rinkoje siūlomų kredito sutarčių ir

b) kreditoriams, kredito tarpininkams arba paskirtiesiems atstovams už tas konsultacines paslaugas neatlyginama.

Antros pastraipos b punktas taikomas tik kai pasiūlytų kreditorių skaičius yra mažesnis nei dauguma rinkoje.

Valstybės narės gali nustatyti griežtesnius reikalavimus kreditoriams, kredito tarpininkams arba paskirtiesiems atstovams dėl terminų „nepriklausoma konsultacija“ arba „nepriklausomas konsultantas“ vartojimo, įskaitant draudimą gauti iš kreditoriaus atlyginimą.

5. Valstybės narės gali numatyti pareigą kreditoriams, kredito tarpininkams ir paskirtiesiems atstovams perspėti vartotoją, kai, atsižvelgiant į vartotojo finansinę padėtį, dėl kredito sutarties gali kilti konkreti rizika vartotojui.

6. Valstybės narės užtikrina, kad konsultacines paslaugas teiktų tik kreditoriai, kredito tarpininkai arba paskirtieji atstovai.

Valstybės narės gali nuspręsti netaikyti pirmos pastraipos asmenims:

▼B

- a) vykdančioms 4 straipsnio 5 punkte nurodytą kredito tarpininkavimo veiklą arba teikiančioms konsultacines paslaugas, jei ta veikla vykdoma ar paslaugos teikiamos greta profesinės veiklos atsitiktiniais atvejais ir reguliuojama teisinių ar norminių nuostatų arba šios profesijos veiklą reglamentuojančio etikos kodekso, nedraudžiančių vykdyti tos veiklos ar teikti tų paslaugų;
- b) teikiančioms konsultacines paslaugas, susijusias su esamos skolos valdymu, kurie yra nemokumo specialistai, kai tą veiklą reguliuoja teisinės arba norminės nuostatos, arba teikiančioms viešąsias ar savanoriškas konsultacines paslaugas, kurios nėra teikiamos komerciniais tikslais, arba
- c) teikiančioms konsultacines paslaugas, kurie nėra kreditoriai, kredito tarpininkai arba paskirtieji atstovai, kai tokius asmenis įgalioja ir jų veiklą prižiūri kompetentingos valdžios institucijos remdamosi pagal šią direktyvą kredito tarpininkams taikomais reikalavimais.

Asmenys, besinaudojantys antroje pastraipoje numatyta netaikymo sąlyga, nesinaudoja 32 straipsnio 1 dalyje nurodyta teise teikti paslaugas visoje Sąjungos teritorijoje.

7. Šiuo straipsniu nedaromas poveikis 16 straipsniui ir valstybių narių kompetencijai užtikrinti, kad vartotojams būtų teikiamos paslaugos siekiant padėti jiems suprasti savo finansinius poreikius ir kurios rūšies produktai gali padėti tuos poreikius patenkinti.

9 SKYRIUS

PASKOLOS UŽSIENIO VALIUTA IR KINTAMOSIOS PALŪKANŲ NORMOS*23 straipsnis***Paskolos užsienio valiuta**

1. Valstybės narės užtikrina, kad tuo atveju, kai kredito sutartis susijusi su paskola užsienio valiuta, kredito sutarties sudarymo metu veiktų tinkama reguliavimo sistema siekiant užtikrinti bent kad:

- a) vartotojas turėtų teisę kredito sutartį konvertuoti į kitą valiutą nustatytomis sąlygomis arba
- b) būtų įdiegtos kitos priemonės siekiant apriboti valiutos kurso riziką, kuri pagal kredito sutartį kyla vartotojui.

2. 1 dalies a punkte nurodyta kita valiuta yra:

▼B

- a) valiuta, kuria vartotojas iš pradžių gauna pajamas arba turi turto, iš kurių bus gražinamas kreditas, nurodyta tuo metu, kai buvo atliktas naujausias kreditingumo vertinimas dėl kredito sutarties, arba
- b) valstybės narės, kurioje vartotojas nuolat gyvena kredito sutarties sudarymo metu arba kurioje šiuo metu nuolat gyvena, valiuta.

Valstybės narės gali nustatyti, ar vartotojas gali naudotis abiem galimybėmis, nurodytomis pirmos pastraipos a ir b punktuose, ar tik viena iš jų, arba gali leisti kreditoriams nustatyti, ar vartotojas gali pasinaudoti abiem galimybėmis, nurodytomis pirmos pastraipos a ir b punktuose, ar tik viena iš jų.

3. Kai vartotojas turi teisę kredito sutartį konvertuoti į kitą valiutą pagal 1 dalies a punktą, valstybė narė užtikrina, kad valiutos kursas, pagal kurį atliekamas konvertavimas, būtų rinkos valiutos kursas, taikomas konvertavimo taikymo dieną, išskyrus, kai kredito sutartyje numatyta kitaip.

4. Valstybės narės užtikrina, kad kai vartotojas yra paėmęs paskolą užsienio valiuta, kreditorius vartotoją reguliariai popieriuje arba kitoje patvariojoje laikmenoje pateiktą įspėjimą bent tuo atveju, kai vartotojo mokėtinos ir išlikusios negražintos paskolos sumos arba periodinių dalinių įmokų bendra vertė skiriasi daugiau nei 20 % nuo vertės, kuri būtų, jeigu būtų taikomas kredito sutarties valiutos ir valstybės narės valiutos keitimo kursas, taikytas kredito sutarties sudarymo metu. Įspėjime vartotojas informuojamas apie bendros vartotojo mokėtinos sumos padidėjimą, ir, kai taikoma, nurodoma teisė į konvertavimą į kitą valiutą bei konvertavimo sąlygos ir paaiškinamas bet kuris kitas taikytinas vartotojui kylančios valiutos kurso ribojimo mechanizmas.

5. Valstybės narės gali išsamiau reguliuoti paskolas užsienio valiuta, su sąlyga, kad toks reguliavimas nebūtų taikomas atgaline data.

6. Apie priemones, taikytinas pagal šį straipsnį, vartotojas informuojamas ESIL ir kredito sutartyje. Jeigu kredito sutartyje nėra nuostatos dėl valiutos kurso rizikos, kylančios vartotojui, kai valiutos kurso pokytis yra mažesnis nei 20 % valiutos kurso, ribojimo, ESIL pateikiamas paaiškinamasis pavyzdys, kokį poveikį gali turėti 20 % valiutos kurso pokytis.

*24 straipsnis***Kintamosios kreditų palūkanų normos**

Kai kredito sutartis sudaroma dėl kredito su kintamąja palūkanų norma, valstybės narės užtikrina, kad:

▼B

- a) apskaičiuojant kredito palūkanų normą taikomi bet kurie indeksai arba orientacinės palūkanų normos būtų aiškūs, prieinami, objektyvūs ir juos galėtų patikrinti kredito sutarties šalys bei kompetentingos valdžios institucijos ir

- b) ankstesnius duomenis apie indeksus, naudojamus apskaičiuoti kredito palūkanų normas, išsaugotų arba šiuos indeksus skelbiančios įstaigos, arba kreditoriai.

10 SKYRIUS

PATIKIMAS KREDITO SUTARČIŲ IR SUSIJUSIŲ TEISIŲ TAIKYMAS*25 straipsnis***Išankstinis grąžinimas**

1. Valstybės narės užtikrina, kad vartotojas turėtų teisę savo įsipareigojimus pagal kredito sutartį visiškai arba iš dalies įvykdyti nepasibaigus tos sutarties galiojimui. Tokiais atvejais vartotojas turi teisę į bendros kredito kainos vartotojui sumažinimą, kurį sudarytų likusio sutarties trukmės laikotarpio palūkanos ir išlaidos.

2. Valstybės narės gali nustatyti, kad galimybei pasinaudoti 1 dalyje nurodyta teise taikomos tam tikros sąlygos. Tokios sąlygos gali apimti laiko apribojimus norint pasinaudoti šia teise, skirtingas sąlygas pagal kredito palūkanų normos rūšį, laiką, kada vartotojas naudojasi šia teise, ar su aplinkybėmis, kurioms esant galima pasinaudoti šia teise, susijusius apribojimus.

3. Valstybės narės gali nustatyti, kad kreditorius turi teisę į teisingą ir objektyvią kompensaciją, kai ji pagrįsta, už galimas išlaidas, tiesiogiai susijusias su išankstiniu kredito grąžinimu, bet netaiko vartotojui sankcijų. Tuo atžvilgiu kompensacija neturi viršyti kreditoriaus finansinių nuostolių. Atsižvelgiant į tas sąlygas valstybės narės gali nustatyti, kad kompensacija negali viršyti tam tikro lygio arba ją leidžiama taikyti tik tam tikro laikotarpio atžvilgiu.

4. Kai vartotojas siekia įvykdyti savo įsipareigojimus pagal kredito sutartį nepasibaigus sutarties galiojimui, gavęs prašymą kreditorius nedelsdamas popieriuje arba kitoje patvariojoje laikmenoje pateikia vartotojui informaciją, reikalingą šiai galimybei apsvarstyti. Toje informacijoje nurodomos bent skaičiais išreikštos vartotojo įsipareigojimų įvykdymo nepasibaigus kredito sutarties galiojimui pasekmės vartotojui ir aiškiai nustatomos visos naudojamos prielaidos. Visos naudojamos prielaidos turi būti tinkamos ir pagrindžiamos.

▼B

5. Kai išankstinis grąžinimas atliekamas per laikotarpį, kuriam yra nustatyta fiksuotoji palūkanų norma, valstybės narės gali nustatyti, kad pasinaudoti 1 dalyje nurodyta teise būtų galima, jei vartotojas turi teisėtą interesą.

*26 straipsnis***Lanksčios ir patikimos rinkos**

1. Valstybės narės įdiegia tinkamus mechanizmus, kad užtikrintų galimybę kreditoriui arba jo vardu realizuoti garantija užtikrintą reikalavimą. Valstybės narės taip pat užtikrina, kad kreditoriai tinkamai registruotų duomenis apie nekilnojamąjį turtą, priimtą kaip garantija, taip pat apie susijusią taikytą hipotekos kreditų garantavimo strategiją.

2. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti tinkamą statistinę gyvenamosios paskirties turto rinkos stebėseną, be kita ko, rinkos priežiūros tikslais, prireikus skatinant konkrečių kainų indeksų, kurie gali būti vieši ar privatus arba abiejų rūšių, rengimą ir naudojimą.

*27 straipsnis***Informavimas apie kredito palūkanų normos pokyčius**

1. Valstybės narės užtikrina, kad kreditorius vartotoją popieriuje arba kitoje patvariojoje laikmenoje informuotų apie kredito palūkanų normos pokyčius iki pokyčio įsigaliojimo. Informacijoje nurodoma bent įmokų, kurios turi būti atliekamos po naujos kredito palūkanų normos įsigaliojimo, suma ir, jei keičiasi įmokų skaičius ir periodiškumas, atitinkami duomenys apie tokį pasikeitimą.

2. Vis dėlto valstybės narės gali leisti šalims kredito sutartyje susitarti, kad 1 dalyje nurodyta informacija vartotojui būtų teikiama periodiškai, kai kredito palūkanų normos pokytis siejamas su orientacinės normos pokyčiu, o naujoji orientacinė norma viešai paskelbiama tinkamomis priemonėmis, ir informaciją apie naująją orientacinę normą galima gauti kreditoriaus patalpose ir ji vartotojui asmeniškai pranešama kartu su naujų periodinių dalinių įmokų suma.

3. Kreditoriai gali toliau periodiškai informuoti vartotojus, kai kredito palūkanų normos pokytis nesiejamas su orientacinės normos pokyčiu, jeigu tai leidžiama pagal nacionalinę teisę anksčiau nei 2014 m. kovo 20 d.

▼B

4. Jeigu kredito palūkanų normos pokyčiai nustatomi aukcione kapitalo rinkose ir todėl kreditorius negali informuoti vartotojo apie jokią pasikeitimą iki pokyčio įsigaliojimo, kreditorius likus pakankamai laiko iki aukciono popieriuje arba kitoje patvariojoje laikmenoje informuoja vartotoją apie būsimą procedūrą ir nurodo, kokį poveikį tai gali turėti kredito palūkanų normai.

*28 straipsnis***Įsiskolinimai ir teisės naudotis turtu atėmimas**

1. Valstybės patvirtina priemones, kuriomis kreditoriai skatinami prieš pradėdant teisės naudotis turtu atėmimo procedūrą demonstruoti pakantumą.

2. Valstybės narės reikalauja, kad tuo atveju, kai kreditorius gali vartotojui nustatyti ir taikyti mokesčius, susijusius su įsipareigojimų neįvykdymu, tie mokesčiai būtų ne didesni, nei būtina kompensuoti kreditoriui dėl įsipareigojimų neįvykdymo jo patirtas išlaidas.

3. Valstybės narės gali leisti kreditoriams įsipareigojimų neįvykdymo atveju nustatyti papildomus mokesčius vartotojui. Tuo atveju valstybės narės nustato tokių mokesčių ribas.

4. Valstybės narės nekliudo kredito sutarties šalims aiškiai susitarti, kad norint grąžinti kreditą pakanka kreditoriui grąžinti arba perduoti garantiją arba pardavus garantiją gautas pajamas.

5. Jeigu už nekilnojamąjį turtą gauta suma turi įtakos vartotojo grąžintinai sumai, valstybės narės nustato procedūras arba priemones, kad būtų suteikta galimybė gauti geriausią įmanomą kainą už nekilnojamąjį turtą, kuriuo naudotis atimta teisė.

Tais atvejais, kai užbaigus teisės naudotis turtu atėmimo procedūrą lieka negrąžinta skola, valstybės narės užtikrina, kad būtų nustatytos priemonės sudaryti palankesnes sąlygas grąžinti skolą, kad būtų apsaugoti vartotojai.

11 SKYRIUS

KREDITO TARPININKŲ IR PASKIRTŲJŲ ATSTOVŲ STEIGIMO IR PRIEŽIŪROS REIKALAVIMAI*29 straipsnis***Kredito tarpininkų įgaliojimas**

1. Kad kredito tarpininkai galėtų vykdyti visą arba dalį 4 straipsnio 5 punkte nustatytą kredito tarpininkavimo veiklą arba teikti konsultacines paslaugas juos tinkamai įgalioja jų buveinės valstybės narės kompetentinga valdžios institucija. Kai pagal 31 straipsnį valstybė narė leidžia

▼B

skirti paskirtuosius atstovus, pagal šį straipsnį tokio paskirtojo atstovo neturi reikėti įgalioti kredito tarpininku.

2. Valstybės narės užtikrina, kad kredito tarpininkai būtų įgalioti, kai jie įvykdė ne tik 9 straipsnyje numatytus reikalavimus, bet ir bent toliau nurodytus profesinius reikalavimus:

a) Kredito tarpininkai apsidraudžia profesinės civilinės atsakomybės draudimu, galiojančiu teritorijose, kuriose jie teikia paslaugas, arba pasirūpina kuria nors kita panašia garantija nuo atsakomybės už profesinį aplaidumą. Tačiau susietųjų kredito tarpininkų atveju buveinės valstybė narė gali nustatyti, kad tokį draudimą arba panašią garantiją gali suteikti kreditorius, suteikęs kredito tarpininkui įgaliojimus veikti.

Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti ir prireikus iš dalies keisti techninius reguliavimo standartus, kuriais nustatoma šio punkto pirmoje pastraipoje nurodyto profesinės civilinės atsakomybės draudimo arba panašios garantijos minimali piniginė suma. Tie techniniai reguliavimo standartai priimami vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 10–14 straipsniais.

Ne vėliau kaip 2014 m. rugsėjo 21 d. EBI parengia techninių reguliavimo standartų, kuriais nustatoma šio punkto pirmoje pastraipoje nurodyto profesinės civilinės atsakomybės draudimo arba panašios garantijos minimali piniginė suma, projektus, kurie pateikiami Komisijai. Pirmą kartą ne vėliau kaip 2018 m. kovo 21 d., o vėliau kas dvejus metus EBI peržiūri ir prireikus parengia techninių reguliavimo standartų, kuriais iš dalies keičiama šio punkto pirmoje pastraipoje nurodyto profesinės civilinės atsakomybės draudimo arba panašios garantijos minimali piniginė suma, projektus, kurie pateikiami Komisijai.

b) Kaip kredito tarpininkas įsisteigęs fizinis asmuo, kaip juridinis asmuo įsisteigusio kredito tarpininko valdybos nariai arba kredito tarpininko, kuris yra juridinis asmuo, bet neturi valdybos, ir įstaigoje lygiavertes užduotis vykdantys fiziniai asmenys turi turėti gerą reputaciją. Būtiniausi reikalavimai – neturėti teistumo arba jokio kito teistumui pagal nacionalinius įstatymus prilyginamo įrašo dėl sunkios nusikalstamos veikos, susijusios su nusikaltimais nuosavybei arba kitais nusikaltimais, susijusiais su finansine veikla, ir neturi būti anksčiau paskelbti bankrutavusiais, išskyrus tuos atvejus, kai jie buvo reabilituoti pagal nacionalinę teisę.

c) Kaip kredito tarpininkas įsisteigęs fizinis asmuo, kaip juridinis asmuo įsisteigusio kredito tarpininko valdybos nariai arba kredito tarpininko, kuris yra juridinis asmuo, bet neturi valdybos, ir lygiavertes užduotis vykdantys fiziniai asmenys turi turėti tinkamo lygio žinių ir gebėjimų kredito sutarčių srityje. Buveinės valstybė narė tinkamą žinių ir gebėjimų lygį nustato vadovaudamasi III priede nustatytais principais.

▼ B

3. Valstybės narės užtikrina, kad nustatyti kriterijai, kad kredito tarpininkai arba kreditorių darbuotojai atitiktų profesinius reikalavimus, būtų skelbiami.

4. Valstybės narės užtikrina, kad visi įgaliotieji kredito tarpininkai, įsisteigę kaip fiziniai arba juridiniai asmenys, būtų įtraukti į jų buveinės valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos registrą. Valstybės narės užtikrina, kad kredito tarpininkų registras būtų nuolat atnaujinamas ir viešai skelbiamas internete.

Kredito tarpininkų registre nurodoma bent ši informacija:

a) vadovybei priklausančių asmenų, kurie atsako už tarpininkavimo veiklą, vardai ir pavardės. Valstybės narės gali reikalauti, kad būtų registruojami visi fiziniai asmenys, tiesiogiai dirbantys su klientais įmonėje, kuri užsiima kredito tarpininkavimo veikla;

b) valstybės narės, kuriose kredito tarpininkas vykdo veiklą pagal įsisteigimo laisvės arba laisvės teikti paslaugas taisykles ir apie kurią kredito tarpininkas informavo buveinės valstybės narės kompetentingą valdžios instituciją pagal 32 straipsnio 3 dalį;

c) ar kredito tarpininkas yra susietasis ar ne.

Valstybės narės, kurios nusprendžia pačios pasinaudoti 30 straipsnyje nurodyta galimybe, užtikrina, kad registre būtų nurodytas kreditorius, kurio vardu veikia susietasis kredito tarpininkas.

Valstybės narės, kurios nusprendžia pačios pasinaudoti 31 straipsnyje nurodyta galimybe, užtikrina, kad registre būtų nurodytas kredito tarpininkas arba susietojo kredito tarpininko paskirtojo atstovo atveju – kreditorius, kurio vardu veikia paskirtasis atstovas.

5. Valstybės narės užtikrina, kad:

a) kiekvienas kredito tarpininkas, kuris yra juridinis asmuo, savo pagrindinę buveinę turėtų toje pačioje valstybėje narėje, kurioje yra jo registruotoji būstinė, jeigu pagal savo nacionalinę teisę jis turi registruotąją būstinę;

b) kiekvienas kredito tarpininkas, kuris nėra juridinis asmuo, arba kiekvienas kredito tarpininkas, kuris yra juridinis asmuo, tačiau pagal savo nacionalinę teisę neturi registruotosios būstinės, savo pagrindinę buveinę turėtų toje valstybėje narėje, kurioje jis faktiškai vykdo savo pagrindinę veiklą.

▼ B

6. Kiekviena valstybė narė įsteigia vieną bendrą informacinį centrą, kuris sudarytų galimybes visuomenei greitai ir lengvai gauti nacionaliniame registre elektroniniu būdu kaupiamą ir nuolat atnaujinamą informaciją. Šiuose informaciniuose centruose turi būti teikiama kiekvienos valstybės narės kompetentingų valdžios institucijų identifikavimo informacija.

EBI savo interneto svetainėje skelbia nuorodas arba saitus į tą informacinį centrą.

7. Buveinės valstybės narės užtikrina, kad visi įgaliotieji kredito tarpininkai ir paskirtieji atstovai nuolat vykdytų 2 dalyje nustatytus reikalavimus. Šia dalimi nedaromas poveikis 30 ir 31 straipsniams.

8. Valstybės narės gali nuspręsti netaikyti šio straipsnio asmenims, vykdančiams 4 straipsnio 5 punkte nustatytą kredito tarpininkavimo veiklą, jei ta veikla vykdoma greta profesinės veiklos atsitiktiniais atvejais ir reguliuojama teisinių ar norminių nuostatų arba šios profesijos veiklą reglamentuojančio etikos kodekso, nedraudžiančių vykdyti tos veiklos.

9. Šis straipsnis netaikomas kredito įstaigoms, kurioms suteiktas leidimas pagal Direktyvą 2013/36/ES, arba kitoms finansų įstaigoms, kurioms pagal nacionalinę teisę taikoma lygiavertė leidimų išdavimo ir priežiūros tvarka.

*30 straipsnis***Tik su vienu kreditoriumi susieti kredito tarpininkai**

1. Nedarant poveikio 31 straipsnio 1 daliai, valstybės narės gali leisti, kad susietuosius kredito tarpininkus, kurie nurodyti 4 straipsnio 7 punkto a papunktyje, kompetentingos valdžios institucijos įgaliotų per kreditorių, kurio vieno vardu veikia susietasis kredito tarpininkas.

Tokiais atvejais kreditorius lieka visiškai ir besąlygiškai atsakingas už visus susietojo kredito tarpininko, veikiančio kreditoriaus vardu, veiksmus ar neveikimą šia direktyva reguliuojamose srityse. Valstybės narės reikalauja, kad kreditorius užtikrintų, kad tie susietieji kredito tarpininkai vykdytų bent 29 straipsnio 2 dalyje nustatytus profesinius reikalavimus.

2. Nedarant poveikio 34 straipsniui, kreditoriai stebi 4 straipsnio 7 punkto a papunktyje nurodytų susietųjų kredito tarpininkų veiklą, siekiant užtikrinti, kad jie nuolat laikytųsi šios direktyvos reikalavimų. Visų pirma kreditorius yra atsakingas už susietojo kredito tarpininko ir jo darbuotojų žinių ir gebėjimų reikalavimų vykdymo stebėseną.

31 straipsnis

Paskirtieji atstovai

1. Valstybės narės gali nuspręsti leisti kredito tarpininkui skirti paskirtuosius atstovus.

Kai paskirtąjį atstovą paskyrė 4 straipsnio 7 punkto a papunktyje nurodytas susietasis kredito tarpininkas, kreditorius tebėra visiškai ir besąlygiškai atsakingas už visus paskirtojo atstovo, veikiančio to susietojo kredito tarpininko vardu, veiksmus ar neveikimą šia direktyva reguliuojamose srityse. Kitais atvejais kredito tarpininkas tebėra visiškai ir besąlygiškai atsakingas už visus paskirtojo atstovo, veikiančio kredito tarpininko vardu, veiksmus ar neveikimą šia direktyva reguliuojamose srityse.

2. Kredito tarpininkai užtikrina, kad jų paskirtieji atstovai vykdytų bent 29 straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus. Tačiau buveinės valstybė narė gali nustatyti, kad profesinės civilinės atsakomybės draudimą arba panašią garantiją gali suteikti kredito tarpininkas, kurio vardu paskirtasis atstovas yra įgaliotas veikti.

3. Nedarant poveikio 34 straipsniui, kredito tarpininkai stebi savo paskirtųjų atstovų veiklą, siekiant užtikrinti, kad jie visiškai laikytųsi šios direktyvos reikalavimų. Visų pirma kredito tarpininkai yra atsakingi už paskirtųjų atstovų ir jų darbuotojų žinių ir gebėjimų reikalavimų laikymosi stebėseną.

4. Valstybės narės, kurios nusprendžia leisti kredito tarpininkui paskirti paskirtuosius atstovus, sukuria viešąjį registrą, kuriame pateikiama bent 29 straipsnio 4 dalyje nurodyta informacija. Paskirtieji atstovai registruojami valstybės narės, kurioje jie yra įsteigti, viešajame registre. Tas registras nuolat atnaujinamas. Visuomenė su juo gali susipažinti internete.

32 straipsnis

Kredito tarpininkų įsisteigimo laisvė ir laisvė teikti paslaugas

1. Kredito tarpininko įgaliojimas, suteiktas jo buveinės valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos, kaip nustatyta 29 straipsnio 1 dalyje, galioja visoje Sąjungos teritorijoje, nereikalaujant papildomo priimančiųjų valstybių narių kompetentingų valdžios institucijų įgaliavimo vykdyti veiklą ir teikti paslaugas, kurioms suteiktas tas įgaliojimas, jei įgaliojimas apima veiklą, kurią kredito tarpininkas ketina vykdyti priimančiosiose valstybėse narėse. Tačiau kredito tarpininkai negali vartotojams teikti savo paslaugų, susijusių su kredito sutartimis, kurias siūlo ne kredito įstaigos, valstybėje narėje, kurioje tokios ne kredito įstaigos neturi leidimo vykdyti veiklą.

▼B

2. Valstybėse narėse paskirti paskirtieji atstovai, kurie pasinaudoja galimybe pagal 31 straipsnį, negali vykdyti dalies arba visos 4 straipsnio 5 punkte nustatytos kredito tarpininkavimo veiklos ar teikti konsultacinių paslaugų valstybėse narėse, kuriose tokie paskirtieji atstovai neturi leidimo veikti.

3. Įgaliotieji kredito tarpininkai, kurie ketina pirmą kartą vykdyti veiklą vienoje ar daugiau valstybėse narėse naudodamiesi laisve teikti paslaugas ar įsteigdami filialą, apie tai informuoja savo buveinės valstybės narės kompetentingas valdžios institucijas.

Gavusios tokią informaciją, per vieną mėnesį tos kompetentingos valdžios institucijos apie kredito tarpininko ketinimą praneša atitinkamų priimančiųjų valstybių narių kompetentingoms valdžios institucijoms ir tuo pačiu metu apie tą pranešimą informuoja atitinkamą kredito tarpininką. Jos praneša atitinkamų priimančiųjų valstybių narių kompetentingoms valdžios institucijoms apie kreditorius, su kuriais yra susietas kredito tarpininkas, ir ar kreditorius prisiima visišką ir besąlygišką atsakomybę už kredito tarpininko veiklą. Priimančioji valstybė narė naudoja informaciją, gauta iš buveinės valstybės narės, kad įvestų reikiamą informaciją į savo registrą.

Kredito tarpininkas veiklą gali pradėti praėjus vienam mėnesiui nuo tos dienos, kurią jį buveinės valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos jį informavo apie antroje pastraipoje nurodytą pranešimą.

4. Prieš kredito tarpininko filialui pradant savo veiklą arba per du mėnesius nuo to laiko, kai buvo gautas 3 dalies antroje pastraipoje nurodytas pranešimas, priimančiosios valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos kredito tarpininko priežiūros tikslais pagal 34 straipsnį parengia ir, jei būtina, kredito tarpininkai nurodo sąlygas, kuriomis Sąjungos teisėje nesuderintose srityse ši veikla turi būti vykdoma priimančiojoje valstybėje narėje.

*33 straipsnis***Kredito tarpininkų įgaliojimo atšaukimas**

1. Buveinės valstybės narės kompetentinga valdžios institucija gali atšaukti kredito tarpininkui pagal 29 straipsnį suteiktą įgaliojimą tais atvejais, kai toks kredito tarpininkas:

a) aiškiai atsako įgaliojimo arba per pastaruosius šešis mėnesius nevykdė 4 straipsnio 5 dalyje nustatytos kredito tarpininkavimo veiklos ir neteikė konsultacinių paslaugų, išskyrus atvejus, kai atitinkama valstybė narė numatė, kad tokiais atvejais įgaliojimas netenka galios;

b) įgaliojimą gavo pateikęs klaidingą arba klaidinančią informaciją ar pasinaudojęs kitomis netinkamomis priemonėmis;

▼B

- c) nebeatitinka reikalavimų, pagal kuriuos buvo suteiktas įgaliojimas;
- d) priskiriamas vienam iš atvejų, kuriais pagal nacionalinę teisę į šios direktyvos taikymo sritį nepatenkančių klausimų atžvilgiu numatytas įgaliojimo atšaukimas;
- e) rimtai ir sistemingai pažeidinėjo pagal šią direktyvą priimtas nuostatas, reglamentuojančias kredito tarpininkų veiklos sąlygas.

2. Tais atvejais, kai kredito tarpininko įgaliojimą buveinės valstybės narės kompetentinga valdžios institucija atšaukia, pastaroji apie tokį atšaukimą kuo greičiau ir ne vėliau kaip per 14 dienų bet kokiomis tinkamomis priemonėmis praneša priimančiųjų valstybių narių kompetentingoms valdžios institucijoms.

3. Valstybės narės užtikrina, kad kredito tarpininkai, kurių įgaliojimas atšauktas, būtų nepagrįstai nedelsiant išbraukti iš registro.

*34 straipsnis***Kredito tarpininkų ir paskirtųjų atstovų priežiūra**

1. Valstybės narės užtikrina, kad kredito tarpininkų vykdomą veiklą prižiūrėtų buveinės valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos.

Buveinės valstybės narės numato, kad susietieji kredito tarpininkai turi būti prižiūrimi tiesiogiai arba atliekant kreditoriaus, kurio vardu jie veikia, priežiūrą, kai kreditorius yra kredito įstaiga, kuriai suteiktas leidimas pagal Direktyvą 2013/36/ES, ar kita finansų įstaiga, kuriai pagal nacionalinę teisę taikoma lygiavertė leidimų išdavimo ir priežiūros tvarka. Vis dėlto kai susietasis kredito tarpininkas teikia paslaugas kitoje valstybėje narėje nei buveinės valstybė narė, tuomet susietasis kredito tarpininkas yra tiesiogiai prižiūrimas.

Buveinės valstybės narės, kurios leidžia kredito tarpininkams paskirti atstovus pagal 31 straipsnį, užtikrina, kad tokie paskirtieji atstovai būtų prižiūrimi tiesiogiai arba atliekant kredito tarpininko, kurio vardu jis veikia, priežiūrą.

2. Valstybės (-ių) narės (-ių), kurioje (-iose) kredito tarpininkas turi filialą, kompetentingos valdžios institucijos atsako už tai, kad būtų užtikrinta, jog paslaugos, kurias kredito tarpininkas teikia jos teritorijoje, atitiktų 7 straipsnio 1 dalyje, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 22 ir 39 straipsniuose ir pagal šiuos straipsnius patvirtintose priemonėse nustatytas pareigas.

Tais atvejais, kai priimančiosios valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos nustato, kad jos teritorijoje filialą turintis kredito tarpininkas pažeidžia toje valstybėje narėje vadovaujantis šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalimi ir 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 22

▼B

ir 39 straipsniais priimtas priemonės, šios institucijos reikalauja, kad atitinkamas kredito tarpininkas pažeidimą nutrauktų.

Jeigu atitinkamas kredito tarpininkas nesiima reikiamų veiksmų, priimančiosios valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos imasi visų tinkamų veiksmų siekdamas užtikrinti, kad atitinkamas kredito tarpininkas pažeidinėjimą nutrauktų. Buveinės valstybės narės kompetentingoms valdžios institucijoms pranešama apie tų veiksmų pobūdį.

Jeigu, nepaisant veiksmų, kurių ėmėsi priimančioji valstybė narė, kredito tarpininkas ir toliau pažeidinėja priimančiojoje valstybėje narėje galiojančias priemones, nurodytas pirmoje pastraipoje, priimančioji valstybė narė, pranešusi apie tai buveinės valstybės narės kompetentingoms valdžios institucijoms, gali imtis tinkamų veiksmų, kad užkirstų kelią kitiems pažeidimams arba už juos nubaustų ir, jei būtina, neleistų kredito tarpininkui inicijuoti kitų operacijų jos teritorijoje. Apie tokius veiksmus nepagrįstai nedelsiant pranešama Komisijai.

Kai buveinės valstybės narės kompetentinga valdžios institucija nepriitaria tokiems veiksams, kurių ėmėsi priimančioji valstybė narė, ji gali perduoti klausimą EBI ir prašyti jos pagalbos pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 19 straipsnį. Tokiu atveju EBI gali imtis veiksmų pagal tuo straipsniu jai suteiktus įgaliojimus.

3. Valstybių narių, kuriose veikia filialas, kompetentingos valdžios institucijos turi teisę tikrinti filialo taikomą tvarką ir reikalauti atlikti tokius pakeitimus, kurie būtina reikalingi 2 dalyje nurodytoms filialo pareigoms atlikti, ir sudaryti sąlygas buveinės valstybės narės kompetentingos valdžios institucijoms užtikrinti, kad būtų vykdomos pareigos pagal 7 straipsnio 2, 3 ir 4 dalis bei priemonės, patvirtintos pagal tą straipsnio dalį ir taikomos filialo teikiamoms paslaugoms.

4. Kai priimančiosios valstybės narės kompetentinga valdžios institucija turi akivaizdžių ir pagrįstų priežasčių daryti išvadą, kad, naudodamasis laisve teikti paslaugas, kredito tarpininkas, vykdamas savo veiklą jos teritorijoje, pažeidžia iš pagal šią direktyvą patvirtintų priemonių išplaukiančias pareigas, arba kad kredito tarpininkas, turintis jos teritorijoje filialą, pažeidžia pagal šią direktyvą priimtose priemonėse įtvirtintas pareigas, išskyrus nurodytąsias 2 dalyje, ji apie šią išvadą praneša buveinės valstybės narės kompetentingai valdžios institucijai, kuri imasi tinkamų veiksmų.

Kai buveinės valstybės narės kompetentinga valdžios institucija per vieną mėnesį nuo tada, kai ji padarė minėtą išvadą, nesiima jokių veiksmų, arba tais atvejais, kai, nepaisant veiksmų, kurių ėmėsi buveinės valstybės narės kompetentinga valdžios institucija, kredito tarpininkas ir toliau vykdo veiklą akivaizdžiai kenkdamas priimančiosios valstybės narės vartotojų interesams arba tinkamam rinkų veikimui, priimančiosios valstybės narės kompetentinga valdžios institucija:

▼B

- a) informavusi buveinės valstybės narės kompetentingą valdžios instituciją, imasi visų tinkamų veiksmų, reikalingų vartotojams apsaugoti ir tinkamam rinkų veikimui užtikrinti, be kita ko, neleisdama pažeidimus darančiam kredito tarpininkui inicijuoti jokių tolesnių operacijų jos teritorijoje. Apie tokius veiksmus nepagrįstai nedelsiant pranešama Komisijai ir EBI;
- b) gali perduoti klausimą EBI ir prašyti jos pagalbos pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 19 straipsnį. Tokiu atveju EBI gali imtis veiksmų pagal tuo straipsniu jai suteiktus įgaliojimus.

5. Valstybės narės nustato, kad kitoje valstybėje narėje įgaliotam kredito tarpininkui įsteigus filialą jos teritorijoje, buveinės valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos, vykdydamos savo pareigas ir pranešusios apie tai priimančiosios valstybės narės kompetentingoms valdžios institucijoms, gali tame filiale atlikti patikras vietoje.

6. Šiame straipsnyje nustatytas užduočių paskirstymas tarp valstybių narių nedaro poveikio valstybių narių kompetencijai srityse, kurioms ši direktyva netaikoma, laikantis Sąjungos teisės aktuose nustatytų pareigų.

12 SKYRIUS

NE KREDITO ĮSTAIGŲ ĮGALIOJIMAS IR PRIEŽIŪRA*35 straipsnis***Ne kredito įstaigų įgaliojimas ir priežiūra**

Valstybės narės užtikrina, kad ne kredito įstaigoms kompetentinga valdžios institucija taikytų tinkamą įgaliojimo procesą, įskaitant ne kredito įstaigos įtraukimą į registrą, taip pat priežiūros tvarką.

13 SKYRIUS

SKIRTINGŲ VALSTYBIŲ NARIŲ KOMPETENTINGŲ VALDŽIOS INSTITUCIJŲ BENDRADARBIAVIMAS*36 straipsnis***Pareiga bendradarbiauti**

1. Skirtingų valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos tarpusavyje bendradarbiauja, kai to reikia vykdant šioje direktyvoje

▼B

nustatytas pareigas, naudodamosi šioje direktyvoje arba nacionalinėje teisėje nustatytais savo įgaliojimais.

Kompetentingos valdžios institucijos teikia pagalbą kitų valstybių narių kompetentingoms valdžios institucijoms. Visų pirma, jos keičiasi informacija ir bendradarbiauja vykdydamos tyrimus ar priežiūros veiklą.

Siekdamos sudaryti palankesnes sąlygas bendradarbiavimui, ypač keitimuisi informacija, ir jį paspartinti, šios direktyvos tikslais valstybės narės vieną kompetentingą valdžios instituciją paskiria kontaktiniu centru. Valstybės narės praneša Komisijai ir kitoms valstybėms narėms institucijų, paskirtų pagal šią dalį gauti prašymus dėl keitimosi informacija ir dėl bendradarbiavimo, pavadinimus.

2. Valstybės narės imasi visų būtinų administracinių ir organizacinių priemonių, siekdamos sudaryti palankesnes sąlygas 1 dalyje numatytos pagalbos teikimui.

3. Šios direktyvos tikslais kontaktiniais centrais pagal 1 dalį paskirtos valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos nepagrįstai nedelsdamos suteikia viena kitai informaciją, būtiną, kad pagal 5 straipsnį paskirtos kompetentingos valdžios institucijos galėtų atlikti pagal šią direktyvą priimtose priemonėse numatytas pareigas.

Kompetentingos valdžios institucijos keisdamosi informacija su kitomis kompetentingomis valdžios institucijomis pagal šią direktyvą, perduodamos informaciją gali nurodyti, kad tos informacijos negalima atskleisti nesant aiškaus jų sutikimo, todėl tokia informacija gali būti keičiamasi tik tokiais tikslais, kuriais tos institucijos davė sutikimą.

Kontaktiniu centru paskirta kompetentinga valdžios institucija gautą informaciją gali perduoti kitoms kompetentingoms valdžios institucijoms, tačiau šios informacijos kitoms įstaigoms arba fiziniams ar juridiniams asmenims ji neperduoda neturėdama aiškaus ją atskleidusių kompetentingų valdžios institucijų sutikimo ir tik tokiais tikslais, kuriais tos institucijos davė sutikimą, išskyrus tinkamai pagrįstas aplinkybes, kuriomis jis nedelsdamas apie tai praneša informaciją pateikusiam kontaktiniam centrui.

4. Kompetentinga valdžios institucija gali atsisakyti vykdyti prašymą bendradarbiauti atliekant tyrimą ar priežiūrą arba keistis informacija, kaip numatyta 3 dalyje, tik tais atvejais, kai:

- a) toks tyrimas, patikra vietoje, priežiūra arba keitimasis informacija gali pakenkti pašymą gavusios valstybės narės suverenitetui, saugumui ar viešajai tvarkai;
- b) prašymą gavusios valstybės narės institucijose jau pradėtas teismo procesas dėl tų pačių veiksmų ir tų pačių asmenų atžvilgiu;

▼B

- c) prašymą gavusioje valstybėje narėje jau priimtas galutinis teismo sprendimas dėl tų pačių asmenų ir tų pačių veiksmų.

Tokio atsisakymo atveju kompetentinga valdžios institucija atitinkamai apie tai praneša prašymą pateikusiai kompetentingai valdžios institucijai, pateikdama kuo išsamesnę informaciją.

*37 straipsnis***Atskirų valstybių narių kompetentingų valdžios institucijų nesutarimų sprendimas**

Kompetentingos valdžios institucijos gali perduoti klausimą EBI, kai prašymas dėl bendradarbiavimo, ypač dėl keitimosi informacija, atmetamas arba į jį neatsižvelgiama per pagrįstą laikotarpį, ir prašyti EBI pagalbos pagal Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 19 straipsnį. Tokiais atvejais EBI gali imtis veiksmų pagal tuo straipsniu jai suteiktus įgaliojimus ir visi EBI pagal tą straipsnį priimti privalomi sprendimai yra privalomi atitinkamoms kompetentingoms valdžios institucijoms neatsižvelgiant į tai, ar tos kompetentingos institucijos yra EBI narės.

14 SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS*38 straipsnis***Sankcijos**

1. Valstybės narės nustato taisykles dėl sankcijų, taikytinų už nacionalinių nuostatų, priimtų remiantis šia direktyva, pažeidimus, ir imasi visų jų įgyvendinimui užtikrinti būtinų priemonių. Tos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios.

2. Valstybės narės nustato, kad kompetentinga valdžios institucija gali viešai paskelbti apie administracines sankcijas, kurios bus paskirtos už priemonių, priimtų perkeltiant šią direktyvą į nacionalinę teisę, pažeidimą, nebent toks viešas paskelbimas galėtų sukelti rimtą grėsmę finansų rinkoms arba pernelyg pakenkti susijusioms šalims.

*39 straipsnis***Ginčų sprendimo mechanizmai**

1. Valstybės narės užtikrina, kad prireikus naudojantis esamomis įstaigomis būtų nustatytos tinkamos ir veiksmingos skundų pateikimo ir teisių gynimo procedūros dėl su kredito sutartimis susijusių ginčų tarp vartotojų ir kreditorių, kredito tarpininkų ir paskirtųjų tarpininkų sprendimo neteismine tvarka. Valstybės narės užtikrina, kad tokios procedūros būtų taikomos kreditoriams ir kredito tarpininkams bei apimtų paskirtųjų atstovų veiklą.

▼B

2. Valstybės narės reikalauja, kad įstaigos, atsakingos už vartotojų ginčų sprendimą neteismine tvarka, bendradarbiautų, jog būtų galima spręsti tarpvalstybinius ginčus dėl kredito sutarčių.

*40 straipsnis***Įgaliojimų delegavimas**

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. 14 straipsnio 9 dalyje ir 17 straipsnio 8 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo 2014 m. kovo 20 d.

3. Europos Parlamentas ir Taryba gali bet kada atšaukti 14 straipsnio 9 dalyje ir 17 straipsnio 8 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų teisėtumui.

4. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama tuo pačiu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

5. Pagal 14 straipsnio 9 dalį ir 17 straipsnio 8 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per tris mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas trimis mėnesiais.

*41 straipsnis***Privalomas šios direktyvos pobūdis**

Valstybės narės užtikrina, kad:

a) vartotojai negalėtų atsisakyti teisių, kurios jiems suteikiamos pagal nacionalinę teisę, kuria perkeliama ši direktyva;

b) priemonių, kurias jos priima perkeldamos šią direktyvą į nacionalinę teisę, laikymosi negalėtų būti išvengiama, jeigu dėl to vartotojai galėtų netekti šia direktyva suteikiamos apsaugos dėl to, kaip suformuluojamos sutarčių nuostatos, visų pirma dėl kredito sutarčių, kurioms taikoma ši direktyva, įtraukimo į kredito sutartis, kurių pobūdis arba tikslas suteiktą galimybę išvengti tų priemonių taikymo.

▼ B*42 straipsnis***Perkėlimas į nacionalinę teisę**

1. Valstybės narės ne vėliau kaip 2016 m. kovo 21 d. priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.
2. 1 dalyje nurodytas nuostatas valstybės narės taiko nuo 2016 m. kovo 21 d.

▼ M1

Ne vėliau kaip 2018 m. liepos 1 d. valstybės narės priima ir paskelbia nuostatas, būtinus, kad būtų laikomasi 13 straipsnio 1 dalies antros pastraipos ea punkto, ir praneša apie jas Komisijai. Jos taiko tas nuostatas nuo 2018 m. liepos 1 d.

▼ B

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

3. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

*43 straipsnis***Pereinamojo laikotarpio nuostatos**

1. Ši direktyva netaikoma kredito sutartims, sudarytoms anksčiau nei 2016 m. kovo 21 d.

▼ M1

13 straipsnio 1 dalies antros pastraipos ea punktas netaikomas kredito sutartims, sudarytoms anksčiau nei 2018 m. liepos 1 d.

▼ B

2. Kredito tarpininkai, kurie anksčiau nei 2016 m. kovo 21 d. jau vykdo 4 straipsnio 5 punkte nustatytą kredito tarpininkavimo veiklą ir kurie pagal buveinės valstybės narės, kuri perkelia šią direktyvą į nacionalinę teisę, nacionalinėje teisėje nustatytas sąlygas dar nebuvo įgalioti, gali toliau vykdyti šią veiklą laikydamiesi nacionalinės teisės iki 2017 m. kovo 21 d. Jeigu kredito tarpininkas remiasi šia nukrypti leidžiančia nuostata, jis gali vykdyti veiklą tik savo buveinės valstybėje narėje, išskyrus atvejus, jei jis taip pat atitinka būtinus teisinius priimančiųjų valstybių narių reikalavimus.

3. Kreditoriai, kredito tarpininkai ir paskirtieji atstovai, vykdančios šioje direktyvoje reguliuojamą veiklą anksčiau nei 2014 m. kovo 20 d. turi įvykdyti nacionalinės teisės reikalavimus dėl 9 straipsnio perkėlimo į nacionalinę teisę ne vėliau kaip 2017 m. kovo 21 d.

▼B*44 straipsnis***Nuostata dėl peržiūros**

Komisija ne vėliau kaip 2019 m. kovo 21 d. atlieka šios direktyvos peržiūrą. Per peržiūrą vertinamas nuostatų dėl vartotojų ir vidaus rinkos veiksmingumas ir tinkamumas.

Peržiūra apima šiuos aspektus:

- a) naudojimosi ESIL ir vartotojų supratimo bei pasitenkinimo įvertinimą;
- b) kitos atskleidžiamos ikisutartinės informacijos analizę;
- c) kredito tarpininkų ir kreditorių vykdomos tarpvalstybinės veiklos analizę;
- d) ne kredito įstaigų, siūlančių kredito sutartis dėl gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto, rinkos raidos analizę;
- e) papildomų priemonių, įskaitant ne kredito įstaigų, siūlančių kredito sutartis dėl gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto, pasą, poreikio įvertinimą;
- f) poreikio nustatyti papildomas teises ir pareigas, susijusias su kredito sutarčių posutartiniu laikotarpiu, nagrinėjimą;
- g) įvertinimą, ar šios direktyvos taikymo sritis tebėra tinkama, atsižvelgiant į jos poveikį kitoms, pakaitinėms kredito formoms;
- h) įvertinimą, ar reikia papildomų priemonių siekiant užtikrinti gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto užtikrintų kredito sutarčių atsekamumą;
- i) gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto kainų tendencijų duomenų prieinamumo įvertinimą ir įvertinimą, kiek šiuos duomenis galima palyginti;
- j) įvertinimą, ar tebėra tinkama taikyti Direktyvą 2008/48/EB neužtikrintiems kreditams, kai kredito paskirtis yra gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto renovavimas, kai bendra kredito suma viršija didžiausios sumos ribą, nurodytą tos direktyvos 2 straipsnio 2 dalies c punkte;
- k) įvertinimą, ar skelbimo apie sankcijas tvarka pagal 38 straipsnio 2 dalį yra užtikrinamas pakankamas skaidrumas;
- l) 11 straipsnio 6 dalyje ir 13 straipsnio 2 dalyje nurodytų išpėjimų proporcingumo ir papildomo išpėjimų apie riziką suderinimo galimybių įvertinimą.

45 straipsnis

Papildomos iniciatyvos dėl atsakingo skolinimo ir skolinimosi

Ne vėliau kaip 2019 m. kovo 21 d. Komisija pateikia išsamią ataskaitą, kurioje įvertinamos privataus tiesiogiai su kreditų veikla susijusio pernelyg didelio išskolinimo bendros problemos. Ji taip pat išnagrinėja poreikį prižiūrėti kredito registrus ir galimybę plėtoti lankstesnes ir patikimesnes rinkas. Su ta ataskaita prireikus pateikiami pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

46 straipsnis

Direktyvos 2008/48/EB pakeitimas

Direktyvos 2008/48/EB 2 straipsnyje įterpiama ši dalis:

„2a. Nepaisant 2 dalies c punkto, ši direktyva taip pat taikoma neužtikrintoms kredito sutartims, kurių paskirtis yra gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto renovavimas, kai bendra kredito suma viršija 75 000 EUR.“

47 straipsnis

Direktyvos 2013/36/ES dalinis keitimas

Į Direktyvą 2013/36/ES įterpiamas šis straipsnis:

„54a straipsnis

53 ir 54 straipsniais nedaromas poveikis tyrimų įgaliojimams, kurie Europos Parlamentui suteikiami pagal SESV 226 straipsnį.“

48 straipsnis

Reglamento (ES) Nr. 1093/2010 dalinis keitimas

Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 iš dalies keičiamas taip:

1. 13 straipsnio 1 dalies antra pastraipa pakeičiama taip:

„Jei Komisija priima techninį reguliavimo standartą, kuris yra tapatus Institucijos pateiktam techninio reguliavimo standarto projektui, laikotarpis, per kurį Europos Parlamentas ir Taryba gali pareikšti prieštaravimus, yra vienas mėnuo po pranešimo dienos. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva tas laikotarpis pratęsiamas pradiniu vieno mėnesio laikotarpiu ir gali būti pratęsiamas papildomu vieno mėnesio laikotarpiu.“

2. 17 straipsnio 2 dalies antra pastraipa pakeičiama taip:

▼B

„Nedarant poveikio 35 straipsnyje nustatytiems įgaliojimams, kompetentinga institucija nedelsdama pateikia Institucijai visą informaciją, kuri, Institucijos nuomone, yra būtina šiam tyrimui atlikti, įskaitant informaciją, kaip 1 straipsnio 2 dalyje nurodyti aktai yra taikomi laikantis Sąjungos teisės.“

49 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

50 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

▼B*I PRIEDAS***BENDROS KREDITO KAINOS METINĖS NORMOS (BKKMN)
SKAIČIAVIMAS**

I. Pagrindinė lygtis, kuria išreiškiamas išmokėtų lėšų ir grąžinimo įmokų bei mokesčių lygiavertiškumas.

Pagrindine lygtimi, pagal kurią nustatoma bendros kredito kainos metinė norma (BKKMN), sulyginama kiekvienų metų bendra dabartinė išmokėtų lėšų ir bendra dabartinė grąžinimo įmokų ir mokesčių įmokų vertė, t. y.:

$$\sum_{k=1}^m C_k (I + X)^{-t_k} = \sum_{l=1}^{m'} D_l (I + X)^{-s_l}$$

kur:

— X BKKMN,

— m paskutinio lėšų išmokėjimo eilės numeris,

— k lėšų išmokėjimo eilės numeris, todėl $1 \leq k \leq m$,

— C_k lėšų išmokėjimo k suma,

— t_k intervalas, išreiškiamas metais ir metų dalimis, nuo pirmo lėšų išmokėjimo dienos iki kiekvieno kito lėšų išmokėjimo dienos, taigi $t_1 = 0$,

— m' paskutinės grąžinimo įmokos ar mokesčių įmokos eilės numeris,

— l grąžinimo įmokos arba mokesčių įmokos eilės numeris,

— D_l grąžinimo įmokos arba mokesčių įmokos suma,

— s_l intervalas, išreiškiamas metais ir metų dalimis, nuo pirmo lėšų išmokėjimo dienos iki kiekvienos grąžinimo įmokos arba mokesčių įmokos dienos.

Pastabos:

a) Abiejų sutarties šalių skirtingu metu sumokėtos sumos nebūtinai turi būti vienodo dydžio ir nebūtinai turi būti mokamos vienodais intervalais.

b) Pradžios data yra pirmo lėšų išmokėjimo data.

c) Apskaičiuojant naudojami laiko intervalai tarp datų išreiškiami metais arba metų dalimis. Remiamasi prielaida, kad metus sudaro 365 dienos (arba 366 dienos keliamaisiais metais), 52 savaitės arba 12 vienodos trukmės mėnesių. Remiamasi prielaida, kad vienodos trukmės mėnesį sudaro 30,41666 dienos (t. y. 365/12), neatsižvelgiant į tai, ar metai keliamieji.

▼B

Jei apskaičiuojant naudojami laiko intervalai tarp datų negali būti išreikšiami sveikuoju savaitių, mėnesių ar metų skaičiumi, laiko intervalai išreikšiami sveikuoju vieno iš tų laikotarpių skaičiumi kartu su dienų skaičiumi. Jei naudojamos dienos:

- i) skaičiuojama kiekviena diena, įskaitant savaitgalius ir šventines dienas;
  - ii) vienodo ilgio laikotarpiai ir po to dienos skaičiuojami atgaline tvarka iki pradinio lėšų išmokėjimo datos;
  - iii) laikotarpio trukmė dienomis apskaičiuojama neįskaitant pirmos dienos ir įskaitant paskutinę dieną ir išreikiama metais, šį laikotarpį padalijant iš visų metų dienų skaičiaus (365 arba 366 dienų), skaičiuojant atgaline tvarka nuo paskutinės dienos iki tos pačios praėjusių metų dienos.
- d) Skaičiavimo rezultatas išreiškiamas bent dešimtosios dalies po kablelio tikslumu. Jeigu skaitmuo, einantis po dešimtosios dalies, yra lygus 5 arba yra didesnis, prieš jį esantis tos dešimtosios dalies skaitmuo padidinamas vienetu.
- e) Lygtį galima perrašyti naudojant vieną sumą ir srautų (A_k) sąvoką; šie srautai bus teigiami arba neigiami, kitaip tariant, sumokėti arba gauti laikotarpiais nuo 1 iki n , kurie išreikšiami metais, t. y.:

$$S = \sum_{k=1}^n A_k (I + X)^{-tk},$$

S yra dabartinis srautų balansas. Jeigu tikslas yra išlaikyti srautų lygiavertiskumą, ši vertė bus lygi nuliui.

II. Papildomos prielaidos, skirtos BKKMN apskaičiuoti:

- a) jeigu kredito sutartyje vartotojui suteikiama teisė į laisvą lėšų išmokėjimą, laikoma, kad bendra kredito suma išmokėtina iš karto ir visa;
- b) jeigu kredito sutartyje numatomi skirtingi lėšų išmokėjimo būdai su skirtingais mokesčiais arba kredito palūkanų normomis, laikoma, kad bendra kredito suma išmokėtina taikant didžiausius mokesčius ir kredito palūkanų normas, kurios taikomos daugiausia naudojamam lėšų išmokėjimo mechanizmui pagal šios kategorijos kredito sutartį;
- c) jeigu kredito sutartyje vartotojui iš esmės suteikiama teisė į laisvą lėšų išmokėjimą, tačiau kartu su skirtingais lėšų išmokėjimo būdais taip pat numatomi kredito sumos ir laikotarpio apribojimai, laikoma, kad kredito suma išmokėtina anksčiausią kredito sutartyje numatytą datą laikantis minėtų apribojimų, taikomų lėšų išmokėjimui;
- d) jei ribotam laikotarpiui ar sumai siūlomos skirtingos skolinimosi normos ir mokesčiai, laikoma, kad didžiausia skolinimosi norma ir mokesčiai yra visos kredito sutarties galiojimo trukmės skolinimosi norma ir mokesčiai;

▼B

- e) kredito sutarčių, kurių pradiniam laikotarpiui nustatoma fiksuotoji kredito palūkanų norma, o to laikotarpio pabaigoje nustatoma nauja kredito palūkanų norma, kuri vėliau periodiškai koreguojama taikant sutartą rodiklį arba vidinę orientacinę normą, atveju BKKMN apskaičiuojama darant prielaidą, kad fiksuotosios kredito palūkanų normos galiojimo laikotarpio pabaigoje kredito palūkanų norma yra tokia pati kaip ir tuo metu, kai, remiantis sutarto rodiklio verte ar vidine orientacine norma tuo metu, apskaičiuojama BKKMN, bet ne mažesnė nei fiksuotoji kredito palūkanų norma;
- f) jeigu dėl kreditui taikytinos viršutinės ribos dar nesusitarta, laikoma, kad viršutinė riba yra 170 000 EUR. Kredito sutarčių, kurių paskirtis nėra įgyti arba išlaikyti teisę į nekilnojamąjį turtą arba žemę, kitais nei neapibrėžtųjų įsipareigojimų ar garantijų atvejais, lėšų pereinimo, atidėto debeto kortelių ar kredito kortelių atžvilgiu laikoma, kad ši viršutinė riba yra 1 500 EUR;
- g) kredito sutarčių, kitais nei lėšų pereinimo, trumpalaikių paskolų, bendros nuosavybės kredito sutarčių, neapibrėžtųjų įsipareigojimų ar garantijų ir neterminuotų kredito sutarčių atvejais, kaip nustatyta i, j, k, l ir m punktuose pateiktose prielaidose:
- i) jeigu negalima nustatyti pagrindinės paskolos sumos grąžinimo datos ar sumos, kurią vartotojas turi mokėti, laikoma, kad grąžinimo įmoka sumokama anksčiausią kredito sutartyje numatytą datą ir grąžinama mažiausia kredito sutartyje numatyta suma;
- ii) jeigu negalima nustatyti intervalo tarp pradinio lėšų išmokėjimo datos ir pirmosios įmokos, kurią turi sumokėti vartotojas, datos, laikoma, kad intervalas yra trumpiausias naudojamas intervalas;
- h) jei, remiantis kredito sutartimi arba g, i, j, k, l ir m punktuose pateiktomis prielaidomis, negalima nustatyti įmokos, kurią vartotojas turi mokėti, datos ar sumos, laikoma, kad įmoka mokama iki kreditoriaus nurodytų datų bei jo nustatytais sąlygomis, o kai jos nežinomos:
- i) palūkanų mokesčiai mokami kartu su pagrindinės paskolos sumos grąžinimo įmokomis;
- ii) kaip atskira suma apskaičiuoti ne palūkanų mokesčiai sumokami kredito sutarties sudarymo dieną;
- iii) kaip keletas įmokų apskaičiuoti nepalūkanų mokesčiai mokami reguliariais intervalais, pradedant nuo pirmosios pagrindinės paskolos sumos grąžinimo įmokos dienos; jeigu tokių įmokų sumos nėra žinomos, laikoma, kad jos yra vienodo dydžio;
- iv) galutine įmoka padengiamas pagrindinės paskolos sumos, palūkanų ir kitų mokesčių, jeigu jų yra, likutis;

▼B

- i) kredito su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas atveju laikoma, kad bendra kredito suma turi būti visiškai išmokėta per visą kredito sutarties trukmę. Jeigu kredito su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas trukmė nėra žinoma, BKKMN apskaičiuojama darant prielaidą, kad kredito trukmė yra trys mėnesiai;

- j) trumpalaikės paskolos atveju laikoma, kad bendra kredito suma turi būti visiškai išmokėta per visą kredito sutarties trukmę. Jeigu kredito sutarties trukmė nėra žinoma, BKKMN apskaičiuojama darant prielaidą, kad kredito trukmė yra 12 mėnesių;

- k) neterminuotos kredito, išskyrus kreditą su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas ir trumpalaikę paskolą, sutarties atveju laikoma, kad:
  - i) kredito sutarčių, kurių paskirtis – įgyti arba išlaikyti nuosavybės teises į nekilnojamąjį turtą, atveju kreditas suteikiamas 20 metų laikotarpiui, skaičiuojant nuo pradinio lėšų išmokėjimo, ir kad galutine vartotojo įmoka padengiamas pagrindinės paskolos sumos, palūkanų ir kitų mokesčių, jeigu jų yra, likutis; kredito sutarčių, kurių paskirtis nėra įgyti arba išlaikyti nuosavybės teises į nekilnojamąjį turtą arba kurių lėšos yra išmokamos naudojant atidėto debeto korteles ar kredito korteles, atveju šis laikotarpis yra vieneri metai;

  - ii) pagrindinę paskolos sumą vartotojas grąžina mokėdamas vienodas mėnesines įmokas, pradedamas mokėti praėjus vienam mėnesiui nuo pradinio lėšų išmokėjimo dienos. Tačiau tais atvejais, kai pagrindinė paskolos suma turi būti visiškai grąžinta sumokant tik vieną įmoką per kiekvieną mokėjimo laikotarpį, laikoma, kad lėšos vėliau išmokamos ir vartotojas visą pagrindinę paskolos sumą grąžina per vienerius metus. Palūkanos ir kiti mokesčiai taikomi atsižvelgiant į minėtą lėšų išmokėjimą ir pagrindinės paskolos sumos grąžinimo įmokas bei į kredito sutarties nuostatas.

- Taikant šį punktą, neterminuota kredito sutartis laikoma neterminuotos trukmės kredito, įskaitant kreditą, kuris turi būti visiškai grąžintas per nustatytą laikotarpį arba jam pasibaigus, tačiau jį grąžinus lėšos gali būti vėl išmokėtos, sutartimi;

- l) neapibrėžtųjų įsipareigojimų arba garantijų atveju laikoma, kad bendra kredito suma turi būti visiškai išmokėta sumokant vieną sumą ankstesnę iš šių datų:
  - a) vėliausią pagal kredito sutartį, kuri yra galimas neapibrėžtojo įsipareigojimo arba garantijos pagrindas, leidžiamą lėšų išmokėjimo datą arba

  - b) kredito sutarties atnaujinimo atveju – pradinio laikotarpio pabaigoje, prieš atnaujinant sutartį;

▼B

- m) bendros nuosavybės kredito sutarčių atveju:
- i) laikoma, kad vartotojų įmokos sumokėtos vėliausią pagal kredito sutartį leidžiamą datą ar datas;
  - ii) laikoma, kad nekilnojamojo turto, kuriuo užtikrinama bendros nuosavybės kredito sutartis, vertės procentinis padidėjimas ir sutartyje nurodyto infliacijos indekso dydis yra procentinis dydis, lygus didesniajam esamam centrinio banko tiksliniam infliacijos lygiui arba infliacijos lygiui valstybėje narėje, kurioje nekilnojamas turtas yra kredito sutarties sudarymo metu, arba 0 %, jei tie procentiniai dydžiai yra neigiami.

II PRIEDAS

EUROPOS STANDARTINIS INFORMACIJOS LAPAS (ESIL)

A DALIS

Šio pavyzdžio tekstas pateikiamas Europos standartiniame informacijos lape. Nuorodos laužtiniuose skliaustuose pakeičiamos atitinkama informacija. Instrukcijos kreditoriui arba, kai taikoma, kredito tarpininkui, kaip užpildyti ESIL, pateikti B dalyje.

Kai yra žodžiai „kai taikoma“, kreditorius pateikia reikiamą informaciją, jei informacija yra svarbi kredito sutarčiai. Jei informacija yra nesvarbi, kreditorius išbraukia šią informaciją ar visą skirsnį (pvz., tais atvejais, kai skirsnis netaikomas). Tais atvejais, kai išbraukiamas visas skirsnis, ESIL dalių numeracija atitinkamai pakeičiama.

Toliau nurodyta informacija pateikiama viename dokumente. Naudojamas šriftas turi būti aiškiai įskaitomas. Informacijos elementams paryškinti naudojamas pusjuodis šriftas, kitos spalvos fonas arba didesnės raidės. Visi taikomi įspėjimai apie riziką paryškunami.

ESIL pavyzdys

(Įvadas)
Šis dokumentas parengtas [kam, vartotojo vardas, pavardė] [dabartinė data].
Šis dokumentas parengtas remiantis informacija, kurią mums pateikėte, ir atsižvelgiant į esamas sąlygas finansų rinkoje.
Toliau pateikta informacija galioja [galiojimo data], (kai taikoma) išskyrus palūkanų normą ir kitas išlaidas. Po tos dienos informacija gali keistis pagal rinkos sąlygas.
(Kai taikoma) Šis dokumentas neįpareigoja kreditoriaus [kreditoriaus pavadinimas] suteikti paskolą.
1. Skolintojas
[Pavadinimas]
[Telefono numeris]
[Geografinis adresas]
(Neprivaloma) [E. pašto adresas]
(Neprivaloma) [Fakso numeris]
(Neprivaloma) [Interneto svetainės adresas]
(Neprivaloma) [Kontaktinis asmuo / centras]
(Kai taikoma, informacija, ar suteikiamos ir konsultacinės paslaugos:) [(Įvertinę Jūsų poreikius ir padėtį, rekomenduojame jums paimti šį kreditą. / Nerekomenduojame Jums paimti šio konkretaus kredito. Vis dėlto atsižvelgdami į Jūsų atsakymus į kai kuriuos klausimus, suteikiame Jums informaciją apie šį kreditą, kad galėtumėte patys pasirinkti.)]

▼ B

<p>2. (Kai taikoma) Kredito tarpininkas</p> <p>[Pavadinimas]</p> <p>[Telefono numeris]</p> <p>[Geografinis adresas]</p> <p>(Neprivaloma) [E. pašto adresas]</p> <p>(Neprivaloma) [Fakso numeris]</p> <p>(Neprivaloma) [Interneto svetainės adresas]</p> <p>(Neprivaloma) [Kontaktinis asmuo / centras]</p> <p>(Kai taikoma, [informacija, ar suteikiamos ir konsultacinės paslaugos]) [(Ivertinę Jūsų poreikius ir padėti rekomenduojame jums paimti šį kreditą. / Nerekomenduojame Jums paimti šio konkretaus kredito. Vis dėlto atsižvelgdami į Jūsų atsakymus į kai kuriuos klausimus, suteikiame Jums informaciją apie šį kreditą, kad galėtumėte patys pasirinkti.)]</p> <p>[Atlyginimas]</p>
<p>3. Pagrindiniai paskolos ypatumai</p> <p>Suteikiamos paskolos suma ir valiuta: [vertė] [valiuta]</p> <p>(Kai taikoma) Ši paskola suteikiama ne [nacionalinė skolininko valiuta].</p> <p>(Kai taikoma) Jūsų paskolos vertė, išreikšta [nacionalinė skolininko valiuta], gali pasikeisti.</p> <p>(Kai taikoma) Pavyzdžiui, jeigu [nacionalinė skolininko valiuta] vertė sumažėtų 20 % palyginti su [kredito valiuta], Jūsų paskolos vertė padidėtų iki [įrašyti sumą nacionaline skolininko valiuta]. Tačiau padidėti gali ir daugiau, jeigu [nacionalinė skolininko valiuta] vertė sumažės daugiau kaip 20 %.</p> <p>(Kai taikoma) Didžiausia Jūsų paskolos vertė bus [įrašyti sumą nacionaline skolininko valiuta]. (Kai taikoma) Jeigu Jūsų kredito suma pasieks [įrašyti sumą nacionaline skolininko valiuta], Jūs gausite įspėjimą. (Kai taikoma) Jūs turėsite galimybę [nurodyti teisę iš naujo derėtis dėl paskolos užsienio valiuta sąlygų arba teisę konvertuoti paskolos valiutą į [atitinkama valiuta].</p> <p>Paskolos trukmė: [trukmė]</p> <p>[Paskolos rūšis]</p> <p>[Taikomos palūkanų normos rūšis]</p> <p>Visa grąžintina suma</p> <p>Tai reiškia, kad turėsite sumokėti [suma] už kiekvieną pasiskolintą [valiutos vienetą].</p> <p>(Kai taikoma) Šios paskolos sutarties galiojimo laikotarpiu [laikotarpio dalį] mokėsite tik palūkanas. Kredito termino pabaigoje Jūs vis dar būsite skolingas [įrašyti paskolos, pagal kurios sutartį mokamos tik palūkanos, sumą].</p>

▼ B

<p>(Kai taikoma) Turto vertė, į kurią atsižvelgiama rengiant šį informacijos lapą: [įrašyti sumą]</p> <p>(Kai taikoma) Didžiausia galima paskolos suma pagal turto vertę [įrašyti koeficientą] arba mažiausia turto vertė, kurios reikia pavyzdyje nurodytai sumai pasiskolinti [įrašyti sumą].</p> <p>(Kai taikoma) [Garantija]</p>
<p>4. Palūkanų norma ir kitos išlaidos</p> <p>Bendros kredito kainos metinė norma (BKKMN) yra bendra paskolos kaina, išreikšta metiniu procentiniu dydžiu. BKKMN nurodoma, kad jums būtų lengviau palyginti skirtingus pasiūlymus.</p> <p>Jūsų paskolai taikoma BKKMN yra [BKKMN].</p> <p>Ją sudaro:</p> <p>Palūkanų norma [vertė procentais arba, kai taikoma, nurodoma orientacinė norma ir procentinis kreditoriaus maržos dydis]</p> <p>[Kiti BKKMN komponentai]</p> <p>Vienkartinės išlaidos</p> <p>(Kai taikoma) Jūs turėsite sumokėti mokesį šiai paskolai užregistruoti. [Įrašyti mokesčio sumą, jei žinoma, arba skaičiavimo būdą.]</p> <p>Periodinės išlaidos</p> <p>(Kai taikoma) Ši BKKMN apskaičiuojama remiantis prielaidomis dėl palūkanų normos.</p> <p>(Kai taikoma) Kadangi Jūsų paskola [Jūsų paskolos dalis] yra kintamosios palūkanų normos paskola, faktinė BKKMN gali skirtis nuo šios BKKMN, jeigu pasikeičia Jūsų paskolos palūkanų norma. Pavyzdžiui, jeigu palūkanų norma padidėtų iki [B dalyje aprašytas scenarijus], BKKMN galėtų padidėti iki [įrašyti paaiškinamąją BKKMN pagal tą scenarijų].</p> <p>(Kai taikoma) Atkreipkite dėmesį į tai, kad ši BKKMN apskaičiuojama remiantis prielaida, kad palūkanų norma per visą sutarties trukmę išliks tokio lygio, koks nustatytas pradiniam laikotarpiui.</p> <p>(Kai taikoma) Toliau nurodytos išlaidos skolintojui nėra žinomos, todėl į BKKMN jos neįtrauktos: [Išlaidos]</p> <p>(Kai taikoma) Jūs turėsite sumokėti mokesį šiai paskolai užregistruoti.</p> <p>Įsitikinkite, ar žinote apie visus kitus mokesčius ir išlaidas, susijusius su Jūsų paskola.</p>
<p>5. Įmokų periodiškumas ir skaičius</p> <p>Grąžinimo įmokų periodiškumas: [periodiškumas]</p> <p>Įmokų skaičius [skaičius]</p>

<p>6. Kiekvienos dalinės įmokos suma</p> <p>[suma] [valiuta]</p> <p>Jūsų pajamos gali keistis. Pagalvokite, ar tuo atveju, jeigu Jūsų pajamos sumažėtų, vis dar galėtumėte mokėti [periodiškumas] grąžinimo dalines įmokas.</p> <p>(Kai taikoma) Kadangi šios paskolos sutarties trukmės laikotarpiu [laikotarpio dalį] mokėsite tik palūkanas, jums reikės atskirai pasirūpinti, kaip grąžinti [įrašyti paskolos, pagal kurios sutartį mokamos tik palūkanos, sumą] – kurią vis dar būsite skolingas suėjus kredito terminui. Nepamirškite pridėti papildomų mokėjimų, kuriuos turėsite atlikti, kad sumokėtumėte čia nurodytą dalinės įmokos sumą.</p> <p>(Kai taikoma) Šios paskolos [šios paskolos dalies] palūkanų norma gali keistis. Tai reiškia, kad Jūsų dalinių įmokų suma gali padidėti arba sumažėti. Pavyzdžiui, jeigu palūkanų norma padidėtų iki [B dalyje aprašytas scenarijus], Jūsų įmokos gali padidėti iki [įrašyti dalinės įmokos sumą pagal scenarijų].</p> <p>(Kai taikoma) Jūsų mokėtinos sumos vertė, išreikšta [nacionalinė skolininko valiuta], gali keistis kiekvieną [dalinės įmokos periodiškumas]. (Kai taikoma) Jūsų įmokos gali padidėti iki [įrašyti didžiausią sumą nacionaline skolininko valiuta] kiekvieną [įrašyti laikotarpį]. (Kai taikoma) Pavyzdžiui, jeigu [nacionalinė skolininko valiuta] vertė sumažėtų 20 % palyginti su [kredito valiuta], Jūs turėtumėte papildomai mokėti [įrašyti sumą nacionaline skolininko valiuta] kiekvieną [įrašyti laikotarpį]. Jūsų įmokos gali padidėti dar labiau.</p> <p>(Kai taikoma) Valiutos kursas, kuriuo remiamasi konvertuojant Jūsų grąžinimo įmoką [kredito valiuta] į [nacionalinė skolininko valiuta] bus [data] [valiutos kursą skelbiančios įstaigos pavadinimas] paskelbtas kursas, arba jis bus [data] apskaičiuojamas pagal [įrašyti lyginamojo standarto ar skaičiavimo metodo pavadinimą].</p> <p>(Kai taikoma) [Informacija apie susietuosius taupymo produktus, atidėtu palūkanų mokėjimu grindžiamas paskolas]</p>
<p>7. (Kai taikoma) Paaiškinamoji grąžinimo įmokų lentelė</p> <p>Šioje lentelėje nurodytos įmokos, kurias reikės mokėti kas [periodiškumas].</p> <p>Šios dalinės įmokos (skiltis [atitinkamas Nr.]) yra mokėtinų palūkanų suma (skiltis [atitinkamas Nr.]), kai taikoma, sumokėta pagrindinė paskolos suma (skiltis [atitinkamas Nr.]) ir, kai taikoma, kitos išlaidos (skiltis [atitinkamas Nr.]). (Kai taikoma) Kitoje išlaidų skiltyje nurodytos išlaidos yra susijusios su [išlaidų sąrašas]. Negrąžinta pagrindinė paskolos suma (skiltis [atitinkamas Nr.]) – likusi negrąžinta paskolos dalis po kiekvienos dalinės įmokos.</p> <p>[Lentelė]</p>
<p>8. Papildomos pareigos</p> <p>Kad galėtų pasinaudoti šiame dokumente apibūdintomis skolinimo sąlygomis, paskolos gavėjas privalo vykdyti šias pareigas.</p> <p>[Pareigos]</p> <p>(Kai taikoma) Atkreipkite dėmesį į tai, kad nevykdant šių pareigų šiame dokumente apibūdintos skolinimo sąlygos (įskaitant palūkanų normą) gali keistis.</p> <p>(Kai taikoma) Prašome atkreipti dėmesį į tai, kokios galimos pasekmės, jei vėlesniame etape nebeteikiamos tam tikros su paskola susijusios papildomos paslaugos:</p>

▼ **B**

[Pasekmės]
<p>9. Išankstinis grąžinimas</p> <p>Turite galimybę šią paskolą, visą arba dalimis, grąžinti anksčiau.</p> <p>(Kai taikoma) [Sąlygos]</p> <p>(Kai taikoma) Sutarties pabaigos mokestis: [įrašyti sumą arba, jei neįmanoma, nurodyti skaičiavimo metodą]</p> <p>(Kai taikoma) Jeigu nuspręstumėte šią paskolą grąžinti anksčiau, prašome susisiekti su mumis, kad sužinotumėte konkretų sutarties pabaigos mokestį, galiojantį tuo metu.</p>
<p>10. Lanksčios sutarčių ypatybės</p> <p>(Kai taikoma) [Informacija apie perkeliamumą (subrogaciją)] Jūs galite perleisti paskolą kitam [skolintojui] [arba] [turtui]. [Įrašyti sąlygas]</p> <p>(Kai taikoma) Jūs galite perleisti paskolą kitam [skolintojui] [arba] [turtui].</p> <p>(Kai taikoma) Papildomi ypatumai: [įrašyti B dalyje išvardytų papildomų ypatumų paaiškinimą ir (neprivaloma) kitų skolininko siūlomų, į kredito sutartį įtraukiamų ypatumų, nepaminėtų ankstesniuose skirsniuose, paaiškinimą].</p>
<p>11. Kitos skolininko teisės</p> <p>(Kai taikoma) Nuo [apsvarstymo laikotarpio pradžios laikas] Jūs galite [apsvarstymo laikotarpio trukmė] svarstyti, ar priimti atsakomybę imti šią paskolą. (Kai taikoma) Kai iš skolintojo gaunate kredito sutartį, galite jos nepriimti iki [apsvarstymo laikotarpio trukmė].</p> <p>(Kai taikoma) Po [laikas, kai prasideda sutarties atsisakymo laikotarpis] [sutarties atsisakymo laikotarpio ilgis] galite pasinaudoti savo teise atsisakyti sutarties. [sąlygos] [įrašyti procedūrą].</p> <p>(Kai taikoma) Jeigu per tą laikotarpį perkate arba parduodate turtą, susijusį su šia kredito sutartimi, galite netekti savo teisės atsisakyti sutarties.</p> <p>(Kai taikoma) Jeigu nuspręstumėte pasinaudoti teise atsisakyti [kredito sutarties], prašom patikslinti, ar jums tebebus privalomos Jūsų kitos su paskola susijusios pareigos [įskaitant [8 skirsnyje nurodytas] su paskola susijusias papildomas paslaugas].</p>
<p>12. Skundai</p> <p>Jeigu turite skundą, prašom kreiptis į [nurodyti vidaus kontaktinį centrą ir informacijos apie procedūrą teikėją].</p> <p>(Kai taikoma) Ilgiausia skundo nagrinėjimo trukmė [trukmė]</p> <p>(Kai taikoma) [Jeigu Jūsų netenkina mūsų pasiūlytas skundo sprendimo būdas,] galite taip pat kreiptis į: [įrašyti išorės įstaigos, į kurią galima kreiptis neteisminio ginčų sprendimo ir teisių gynimo klausimais, pavadinimą] (kai taikoma) arba galite kreiptis į FIN-NET informacijos apie atitinkamą įstaigą Jūsų šalyje.</p>

▼ **B**

13. Pasekmės paskolos gavėjui su paskola susijusių įsipareigojimų nevykdymo atveju
[Įsipareigojimų nevykdymo rūšys]
[Finansinės ir (arba) teisinės pasekmės]
Jeigu Jums kiltų sunkumų mokant [periodines] įmokas, nedelsdami su mumis susisiekitė, kad ieškotume galimų sprendimų.
(Kai taikoma) Jeigu nemokėsite įmokų, kraštutiniu atveju jūsų namai gali būti perimti.
(Kai taikoma) 14. Papildoma informacija
(Kai taikoma) [Nurodoma kredito sutarčiai taikoma teisė].
(Jeigu skolintojas ketina naudoti kitą nei ESIL kalbą) Informacija ir sutarties sąlygos bus išdėstytos [kalba]. Kredito sutarties galiojimo laikotarpiu, jums sutikus, mes ketiname siųsti pranešimus [kalba / kalbomis].
[Irašyti pareiškimą dėl teisės atitinkamai gauti kredito sutarties projektą arba pasiūlymą jį pateikti.]
15. Priežiūros institucija
Skolintoją prižiūri [priežiūros institucijos (-ų) pavadinimas (-ai) ir interneto svetainės adresas (-ai)]
(Kai taikoma) Šį kredito tarpininką prižiūri [priežiūros institucijos pavadinimas ir interneto svetainės adresas].

B DALIS

ESIL pildymo instrukcijos

Pildant ESIL laikomasi bent šių instrukcijų. Vis dėlto valstybės narės gali patikslinti ar nustatyti išsamesnes ESIL pildymo instrukcijas.

Skirsnis „Įvadas“

- Galiojimo data yra tinkamai paryškina. Šiame skirsnyje „galiojimo data“ reiškia laikotarpį, per kurį ESIL pateikta informacija, pavyzdžiui, skolinimosi norma, liks nepakeista ir taikoma, jei kreditorius nuspręstų per šį laikotarpį suteikti kreditą. Tais atvejais, kai taikoma skolinimosi norma ir kitos išlaidos priklauso nuo pagrindinių obligacijų pardavimo rezultatų, skolinimosi norma ir kitos išlaidos gali skirtis nuo nurodytųjų. Tik tokiomis aplinkybėmis yra nurodoma, kad galiojimo data nebegalioja skolinimosi normai ir kitoms išlaidoms pridėdam žodžius: „išskyrus palūkanų normą ir kitas išlaidas“.

„1 skirsnis. Skolintojas“

- Kreditoriaus pavadinimas, telefono numeris ir geografinis adresas yra kontaktinė informacija, kurią vartotojas gali naudoti būsimam susirašinėjimui.

▼B

2. Neprivaloma nurodyti e. pašto adresu, fakso numerio, interneto svetainės adresu ir kontaktinio asmens / centro.

3. Pagal Direktyvos 2002/65/EB 3 straipsnį, jei siūlomas nuotolinis sandoris, kreditorius nurodo, kai taikoma, vartotojo gyvenamosios vietos valstybėje narėje įsisteigusio savo atstovo pavadinimą ir geografinį adresą. Nurodyti kredito teikėjo atstovo telefono numerį, e. pašto adresą ir tinklalapio adresą nėra privaloma.

4. Jeigu 2 skirsnis netaikomas, kreditorius, naudodamas A dalyje pateiktą formulotę, informuoja vartotoją, ar teikiamos konsultacinės paslaugos ir kokių pagrindu jos teikiamos.

(Kai taikoma) „2 skirsnis. Kredito tarpininkas“

Jeigu kredito tarpininkas vartotojui teikia informaciją apie produktą, tas tarpininkas pateikia ir šią informaciją:

1. Kredito tarpininko pavadinimas, telefono numeris ir geografinis adresas – kontaktinė informacija, kurią vartotojas gali naudoti būsimam susirašinėjimui.

2. Neprivaloma nurodyti e. pašto adresu, fakso numerio, interneto svetainės adresu ir kontaktinio asmens / centro.

3. Kreditoriaus tarpininkas, naudodamas A dalyje pateiktas formuluotes, informuoja vartotoją, ar teikiamos konsultacinės paslaugos ir kokių pagrindu jos yra teikiamos.

4. Paaiškinimas, kaip mokamas atlyginimas kredito tarpininkui. Jeigu gaunami komisiniai iš kreditoriaus, tai yra suma ir, kai skiriasi nuo 1 skirsnyje nurodyto pavadinimo, nurodomas kreditoriaus pavadinimas.

„3 skirsnis. Pagrindiniai paskolos ypatumai“

1. Šiame skirsnyje aiškiai paaiškinami pagrindiniai kredito ypatumai, be kita ko, vertė ir valiuta ir galima rizika, susijusi su skolinimosi norma, įskaitant kreditus, nurodytus 8 punkte, ir amortizavimo struktūrą.

2. Jeigu kredito valiuta skiriasi nuo vartotojo nacionalinės valiutos, kreditorius nurodo, kad vartotojui bus reguliariai teikiami įspėjimai bent kai valiutos kursas pakis daugiau nei 20 %, kai taikoma, nurodoma teisė konvertuoti kredito sutarties valiutą arba vartotojo galimybė iš naujo derėtis dėl vartotojui nustatytų sąlygų ir kitų nuostatų, kad būtų sumažintas valiutos kurso poveikis šioms sąlygoms ir nuostatom. Kai kredito sutartyje yra nuostata dėl valiutos kurso rizikos ribojimo, kreditorius nurodo didžiausią sumą, kurią vartotojas turi grąžinti. Kai kredito sutartyje nėra nuostatos dėl valiutos kurso rizikos, kylančios vartotojui, kai valiutos kurso pokytis yra mažesnis nei 20 % ribojimo, kreditorius kaip pavyzdį nurodo, kokį poveikį kredito vertei turės vartotojo nacionalinės valiutos vertės sumažėjimas 20 % kredito valiutos atžvilgiu.

▼B

3. Kredito trukmė išreiškiama metais arba mėnesiais, atsižvelgiant į tai, kas tinkamiausia. Tais atvejais, kai kredito trukmė sutarties galiojimo laikotarpiu gali keistis, kreditorius paaiškina, kada ir kokiomis sąlygomis taip gali atsitikti. Jei kreditas yra neterminuotas, pavyzdžiui, užtikrintosios kredito kortelės atveju, kreditorius tai aiškiai nurodo.
4. Aiškiai nurodoma kredito rūšis (pvz., kreditas, būsto paskola, užtikrintoji kredito kortelė). Kredito rūšies aprašyme aiškiai nurodoma, kaip gražinama pagrindinė paskolos suma ir palūkanos per kredito sutarties galiojimo laikotarpį (t. y. amortizavimo struktūra), aiškiai nurodant, ar kredito sutartis pagrįsta pagrindinės paskolos sumos gražinimu ar vien palūkanų mokėjimu, ar apima abu būdus.
5. Jeigu kredito sutarties galiojimo laikotarpiu ar laikotarpio dalį mokamos tik palūkanos, tai turi būti aiškiai nurodyta šio skirsnio pabaigoje, naudojant A dalyje pateiktas formuluotes.
6. Šiame skirsnyje paaiškinama, ar kredito palūkanų norma yra fiksuotoji, ar kintamoji, ir, kai taikoma, laikotarpiai, per kuriuos ji liks fiksuotoji; vėlesnių koregavimų periodiškumas ir ar yra skolinimosi normos dydžio kintamumo ribos, pavyzdžiui, viršutinės arba apatinės.

Paaiškinama formulė, kuri naudojama koreguojant kredito palūkanų normą ir skirtingas jos sudedamąsias dalis (pavyzdžiui, orientacinę normą, palūkanų normų skirtumą). Kreditorius nurodo, pavyzdžiui, pateikdamas interneto svetainės adresą, kur galima gauti daugiau informacijos apie formulėje naudojamus indeksus ir normas, pavyzdžiui, EURIBOR arba centrinio banko orientacinę normą.

7. Jeigu skirtingomis aplinkybėmis taikomos skirtingos kredito palūkanų normos, pateikiama informacija apie visas taikomas normas.
8. „Visa gražintina suma“ atitinka bendrą vartotojo mokamą sumą. Ji nurodoma kaip suma, gauta prie kredito sumos pridėdant bendrą kredito kainą vartotojui. Jei kredito palūkanų norma sutarties trukmei nėra fiksuotoji, pabrėžiama, kad ši suma yra paaiškinamoji ir gali keistis, ypač atsižvelgiant į kredito palūkanų normos pokyčius.
9. Jei kreditas bus užtikrintas turto hipoteka, kita panašia garantija arba su nekilnojamoju turtu susijusia teise, kreditorius į tai atkreipia vartotojo dėmesį. Kai taikoma, kreditorius nurodo, kokia yra numanoma nekilnojamojo turto ar kitos garantijos, naudojamos šiam informacijos lapui parengti, vertė.
10. Kai taikoma, kreditorius nurodo arba:
  - a) „didžiausią galimą paskolos sumą pagal turto vertę“ nurodydamas paskolos ir vertės santykį. Be šio santykio, taip pat absoliučiąją vertę pateikiamas didžiausios sumos, kurią galima pasiskolinti pagal konkrečią turto vertę, pavyzdys arba

▼ **B**

- b) „kreditoriaus reikalaujamą mažiausią turto vertę pavyzdyje nurodytai sumai paskolinti“.

11. Jeigu kreditai yra sudėtiniai (pvz., vienu metu dalis su fiksuotosiomis, dalis su kintamosiomis palūkanų normomis), šis faktas nurodomas nurodant kredito rūšį ir apie kiekvieną kredito dalį pateikiama reikiama informacija.

„4 skirsnis. Palūkanų norma ir kitos išlaidos“

1. Nuoroda į „palūkanų normą“ yra nuoroda į kredito palūkanų normą ar normas.
2. Skolinimosi norma nurodoma kaip procentinė vertė. Jeigu skolinimosi norma yra kintamoji ir pagrįsta orientacine norma, kreditorius gali nurodyti skolinimosi normą, nurodydamas orientacinę normą ir kreditoriaus palūkanų normų skirtumo procentinį dydį. Tačiau kreditorius nurodo orientacinės normos vertę, galiojančią ESIL pateikimo dieną.

Kai skolinimosi norma yra kintamoji, informacija apima: a) prielaidas, naudojamas apskaičiuojant BKKMN; b) jei tinkama, taikomas viršutines ir žemutines ribas ir c) įspėjimą, kad kintamumas gali daryti poveikį faktiniam BKKMN lygiui. Siekiant atkreipti vartotojo dėmesį įspėjimo tekstas pateikiamas didesniu šriftu ir turi būti aiškiai matomas pagrindiniame ESIL tekste. Kartu su šiuo įspėjimu turėtų būti pateiktas BKKMN paaiškinamasis pavyzdys. Kai kredito palūkanų normai nustatyta viršutinė riba, pavyzdyje daroma prielaida, kad kredito palūkanų riba atsiradus pirmai galimybei padidėja iki aukščiausio lygio, kaip nustatyta kredito sutartyje. Jeigu aukščiausia riba nenustatyta, pavyzdyje paaiškinama BKKMN esant didžiausiai kredito palūkanų normai bent per pastaruosius 20 metų, arba, jeigu turima pagrindžiančių duomenų apie trumpesnio nei 20 metų laikotarpio kredito palūkanų normos apskaičiavimą, – per ilgiausią laikotarpį, apie kurį turima duomenų, remiantis išorinės orientacinės normos, naudojamos, kai taikoma, apskaičiuojant palūkanų normą, didžiausia verte arba, jeigu kreditorius nenaudoja išorinės orientacinės normos, kompetentingos institucijos ar EBI nustatytos atskaitinės normos didžiausia verte. Tokie reikalavimai netaikomi kredito sutartims, pagal kurias kredito palūkanų norma yra fiksuota konkrečių pradinį kelių metų laikotarpį, o vėliau kreditoriaus ir vartotojo derybų pagrindu gali būti nustatyta fiksuota palūkanų norma tolesniam laikotarpiui. Kredito sutarčių, pagal kurias kredito palūkanų norma yra fiksuota konkrečių pradinį kelių metų laikotarpį, o vėliau kreditoriaus ir vartotojo derybų pagrindu gali būti nustatyta fiksuota palūkanų norma tolesniam laikotarpiui, atveju informacija apima įspėjimą, kad BKKMN yra apskaičiuojama remiantis pradinio laikotarpio kredito palūkanų norma. ► **C1** Su įspėjimu pateikiama papildoma paaiškinamoji BKKMN, apskaičiuota pagal 17 straipsnio 5 dalį. ◀ Jeigu kreditai yra sudėtiniai (pvz., vienu metu dalis su fiksuotosiomis, dalis su kintamosiomis palūkanų normomis), ši informacija pateikiama apie kiekvieną kredito dalį.

3. Skirsnyje „kitos BKKMN dalys“ išvardijamos visos kitos į BKKMN įtrauktos išlaidos, įskaitant vienkartinės išlaidas, pavyzdžiui, administravimo mokesčius, reguliarias išlaidas, pavyzdžiui, metinius administravimo mokesčius. Kreditorius išvardija visas išlaidas pagal kategorijas (vienkartinės išlaidos; išlaidos, mokamos reguliariai ir įtrauktos į dalines įmokas; išlaidos, mokamos reguliariai, tačiau neįtrauktos į dalines įmokas), nurodydamas jų sumą, kam jas reikia

▼B

sumokėti ir kada. Tai neturi apimti išlaidų, patirtų dėl sutartinių įsipareigojimų nesilaikymo. Jei suma nėra žinoma, kreditorius, jei įmanoma, nurodo sumą, o jei neįmanoma, nurodo, kaip suma bus apskaičiuojama, ir patikslina, kad pateikta suma yra tik orientacinė. Jeigu tam tikros išlaidos nėra įtrauktos į BKKMN dėl to, kad jos nežinomos kreditoriui, tai aiškiai nurodoma.

Jeigu vartotojas pranešė kreditoriui apie vieną ar daugiau jo pageidaujamo kredito aspektų, pavyzdžiui, kredito sutarties trukmę ir bendrą kredito sumą, kreditorius, jei įmanoma, įtraukia tuos aspektus; jeigu kredito sutartyje numatomi skirtingi lėšų išmokėjimo būdai su skirtingais mokesčiais ar kredito palūkanų normomis, ir kreditorius remiasi I priedo II dalyje pateiktomis prielaidomis, jis nurodo, kad dėl kitų lėšų išmokėjimo mechanizmų šios rūšies kredito sutartyje BKKMN gali padidėti. Jeigu BKKMN apskaičiuoti naudojamoms lėšų išmokėjimui taikomos sąlygos, kreditorius aiškiai nurodo mokesčius, susijusius su kitais lėšų išmokėjimo mechanizmais, kurie nebūtinai yra tokie patys, kaip BKKMN apskaičiuoti naudojami mechanizmai.

4. Jeigu už hipotekos registravimą turi būti mokamas mokestis arba pateikiama panašios vertės garantija, tas faktas nurodomas šiame skirsnyje kartu nurodant sumą, jei žinoma, arba, jeigu tai neįmanoma, nurodant sumos apskaičiavimo pagrindą. Jeigu mokesčiai žinomi ir įtraukti į BKKMN, esamas mokestis ir suma nurodomi skiltyje „Vienkartinės išlaidos“. Jeigu mokesčiai kreditoriui nežinomi ir todėl neįtraukti į BKKMN, esamas mokestis aiškiai nurodomas išlaidų, kurios nežinomos kreditoriui, sąrašė. Bet kuriuo atveju atitinkamose dalyse naudojamos A dalyje nurodytos standartinės formuluotės.

„5 skirsnis. Įmokų periodiškumas ir skaičius“

1. Jei įmokos mokamos reguliariai, nurodomas įmokų periodiškumas (pvz., kas mėnesį). Jei įmokos bus mokamos nereguliariai, tai aiškiai paaiškinama vartotojui.
2. Nurodomas per visą kredito sutarties trukmę sumokamų įmokų skaičius.

„6 skirsnis. Kiekvienos dalinės įmokos suma“

1. Kredito valiuta ir dalinių įmokų valiuta aiškiai nurodomos.
2. Jei dalinių įmokų suma kredito sutarties galiojimo laikotarpiu gali keistis, kreditorius nurodo laikotarpį, per kurį pradinė dalinės įmokos suma nesikeis, taip pat kada ir kaip dažnai po to ji keisis.
3. Jeigu kredito sutarties galiojimo laikotarpiu ar dalį laikotarpio mokamos tik palūkanos, tai turi būti aiškiai nurodyta šio skirsnio pabaigoje, naudojant A dalyje pateiktas formuluotes.

▼B

Jeigu tam, kad būtų suteikta hipoteka ar kitu panašiu turtu užtikrintas kreditas, pagal kurio sutartį mokamos tik palūkanos, yra nustatytas reikalavimas vartotojui įsigyti susietąjį taupymo produktą, nurodoma pagal šį produktą mokėtinų įmokų suma ir periodiškumas.

4. Kai skolinimosi norma yra kintamoji, informacijoje pateikiamas pareiškimas nurodant šį faktą, naudojant A dalyje pateiktas formuluotes, ir pateikiamas didžiausios dalinės įmokos sumos pavyzdys. Kai nustatyta viršutinė riba, pavyzdyje pateikiama iki viršutinės ribos padidėjusios skolinimosi normos dydžiu pagrįsta dalinių įmokų suma. Kai viršutinės ribos nėra, blogiausio atvejo scenarijuje nurodomas dalinių įmokų lygis pagal aukščiausią kredito palūkanų normos lygį per pastaruosius 20 metų arba, jeigu turima pagrindžiančių duomenų apie trumpesnio nei 20 metų laikotarpio kredito palūkanų normos apskaičiavimą, – per ilgiausią laikotarpį, apie kurį turima tokių duomenų, remiantis išorinės orientacinės normos, naudojamos, kai taikoma, apskaičiuojant palūkanų normą, didžiausia verte arba, jeigu kreditorius nenau-doja išorinės orientacinės normos, kompetentingos institucijos ar EBI nusta-tytos atskaitinės normos didžiausia verte. Tokie reikalavimai pateikti paaiški-namąjį pavyzdį netaikomi kredito sutartims, pagal kurias kredito palūkanų norma yra fiksuota konkrečiam pradiniam kelių metų laikotarpiui, o vėliau kreditoriaus ir vartotojo derybų pagrindu gali būti nustatyta fiksuotoji palū-kanų norma tolesniam laikotarpiui. Jeigu kreditai yra sudėtiniai (pvz., vienu metu dalis su fiksuotomis, dalis su kintamosiomis palūkanų normomis), ši informacija pateikiama apie kiekvieną kredito dalį ir bendrai.
5. (Kai taikoma) Kai kredito valiuta yra kita nei vartotojo nacionalinė valiuta arba kreditas indeksuojamas pagal kitą valiutą nei vartotojo nacionalinė valiuta, kreditorius, naudodamas A dalyje pateiktas formuluotes, pateikia ir pavyzdį skaičiais, kuriuo aiškiai parodoma, kokį poveikį atitinkamo valiutos kurso pokyčiai gali turėti dalinių įmokų dydžiui. Tas pavyzdys pagrindžiamas vartotojo nacionalinės valiutos vertės 20 % sumažėjimu, pateikiant gerai matomą pareiškimą, kad dalinės įmokos galėtų padidėti daugiau nei tame pavyzdyje nurodyta suma. Kai nustatoma viršutinė riba, kuria tas padidėjimas ribojamas, kas neviršytų 20 %, tuomet nurodomos didžiausio dydžio įmokos vartotojo valiuta, o pareiškimas, kad dalinės įmokos gali padidėti dar daugiau, nepateikiamas.
6. Kai kreditas visiškai ar iš dalies yra kintamosios palūkanų normos kreditas ir taikomas 3 punktas, pateikiamas 5 punkte nurodytas pavyzdys remiantis 1 punkte nurodyta dalinės įmokos suma.
7. Kai dalinių įmokų mokėjimui naudojama valiuta yra kita nei kredito valiuta arba jeigu kiekvienos dalinės įmokos suma, išreikšta vartotojo nacionaline valiuta, priklauso nuo atitinkamos sumos kita valiuta, šiame skirsnyje nuro-doma data, kada apskaičiuojamas taikytinas valiutos kursas ir nurodomas arba valiutos kursas, arba pagrindas, kuriuo remiantis jis bus apskaičiuotas ir jo patikslinimo periodiškumas. Kai taikoma, tokioje nuorodoje pateikiamas insti-tucijos, kuri skelbia valiutos kursą, pavadinimas.
8. Kai kreditas yra atidėtu palūkanų mokėjimu grindžiamas kreditas, pagal kurį mokėtinos palūkanos nėra visiškai gražinamos dalinėmis įmokomis, o pridedamos prie likusios bendros sumos, pateikiamas paaiškinimas: kaip ir kada atidėtos palūkanos pridedamos prie kredito kaip grynujų pinigų suma; ir ką tai reiškia vartotojui negražintos skolos atžvilgiu.

▼B

„7 skirsnis. Paaiškinamoji grąžinimo įmokų lentelė“

1. Šis skirsnis įtraukiamas, jeigu kreditas yra atidėtu palūkanų mokėjimu grindžiamas kreditas, pagal kurį mokėtinos palūkanos nėra visiškai grąžinamos dalinėmis įmokomis, o pridamos prie bendros negrąžintos kredito sumos, arba pagal kurią kredito sutarties galiojimo kredito palūkanų norma yra nustatoma visai kredito sutarties trukmei. Valstybės narės gali nustatyti, kad kitais atvejais privaloma pateikti paaiškinamąją amortizavimo lentelę.

Kai vartotojas turi teisę gauti koreguotą amortizavimo lentelę, tai nurodoma kartu pateikiant sąlygas, kuriomis vartotojas gali naudotis šia teise.

2. Valstybės narės gali reikalauti, kad tais atvejais, kai skolinimosi norma kredito sutarties galiojimo laikotarpiu gali kisti, kreditorius nurodytų, kokį laikotarpį ši pradinė skolinimosi norma liks nepakitusi.
3. Šiame skirsnyje pateikiamoje lentelėje turi būti šios skiltys: „grąžinimo grafikas“ (pvz., 1 mėnuo, 2 mėnuo, 3 mėnuo), „dalinės įmokos suma“, „palūkanos vienai dalinei įmokai“, „kitos į dalinę įmoką įtrauktos išlaidos“ (kai taikoma), „daline įmoka grąžinta pagrindinė paskolos suma“ ir „negrąžinta pagrindinė paskolos suma po kiekvienos dalinės įmokos“.
4. Informacija dėl pirmųjų paskolos grąžinimo metų pateikiama pagal kiekvieną dalinę įmoką ir tarpinė suma nurodoma kiekvienoje skiltyje tų pirmųjų metų pabaigoje. Dėl tolesnių metų smulkesnę informaciją galima pateikti už kiekvienus metus. Lentelės pabaigoje pateikiama eilutė „Iš viso“, kurioje kiekvienoje skiltyje nurodoma bendra suma. Aiškiai nurodoma ir tiksliai formuluojama vartotojo mokėtina bendra kredito kaina (t. y. bendra suma skiltyje „dalinės įmokos suma“).
5. Jei skolinimosi norma gali būti koreguojama ir dalinės įmokos suma po kiekvieno koregavimo nėra žinoma, kreditorius amortizavimo lentelėje gali nurodyti tą pačią dalinės įmokos sumą visu kredito suteikimo laikotarpiu. Tokiu atveju kreditorius vartotojo dėmesį į tai atkreipia vizualiai atskirdamas žinomas ir numanomas sumas (pvz., skirtingu šriftu, rėmeliuose arba naudojant kitos spalvos foną). Be to, aiškiai įskaitomu tekstu paaiškinama, kuriais laikotarpiais lentelėje pateiktos sumos gali keistis ir kodėl.

„8 skirsnis. Papildomos pareigos“

1. Kreditorius šiame skirsnyje daro nuorodą į tokias pareigas, kaip antai pareiga apdrausti nekilnojamąjį turtą, įsigyti gyvybės draudimą, pareiga, kad darbo užmokestis būtų pervedamas į kreditoriaus sąskaitą, arba pirkti kitą produktą ar paslaugą. Kreditorius nurodo, kieno atžvilgiu ir iki kada reikia įvykdyti kiekvieną pareigą.
2. Kreditorius nurodo pareigos trukmę, pavyzdžiui, iki kredito sutarties pabaigos. Kreditorius kiekvienos pareigos atžvilgiu tiksliai nurodo, kokias į BKKMN neįtrauktas išlaidas vartotojas turi padengti.

▼ B

3. Kreditorius nurodo, ar vartotojui privaloma naudotis papildomomis paslaugomis, kad gautų kreditą nurodytomis sąlygomis, ir jeigu privaloma, ar vartotojas privalo jas pirkti iš kreditoriaus pageidaujamo paslaugų teikėjo, ar jas galima pirkti iš vartotojo pasirinkto teikėjo. Jeigu tokia galimybė priklauso nuo to, ar papildomos paslaugos atitinka tam tikrus būtiniausias reikalavimus, šie reikalavimai aprašomi šiame skirsnyje.

Jeigu kredito sutartis grupuojama su kitais produktais, kreditorius nurodo svarbiausias šių kitų produktų ypatybes ir aiškiai nurodo, ar vartotojas turi teisę nutraukti kredito sutartį arba susietus produktus atskirai, tokio nutraukimo sąlygas ir pasekmes ir, kai taikoma, galimas papildomų paslaugų, kurių reikalaujama pagal kredito sutartį, nutraukimo pasekmes.

„9 skirsnis. Išankstinis grąžinimas“

1. Kreditorius nurodo, kokiomis sąlygomis vartotojas gali anksčiau laiko grąžinti visą kreditą ar jo dalį.
2. Skirsnyje dėl sutarties pabaigos mokesčio kreditorius atkreipia vartotojo dėmesį į sutarties pabaigos mokestį arba kitas išlaidas, kurias reikia padengti išankstinio grąžinimo atveju, kad būtų kompensuojamos išlaidos kreditoriui ir, jei įmanoma, nurodyti jų sumą. Jeigu kompensavimo suma priklausytų nuo kelių veiksnių, pavyzdžiui, grąžintos sumos arba išankstinio grąžinimo metu galiojančios palūkanų normos, kreditorius nurodo, kaip bus apskaičiuojama kompensacija, ir nurodo maksimalų galimą tokio mokesčio dydį arba, jei tai neįmanoma, pateikia paaiškinamąjį pavyzdį, kad parodytų vartotojui kompensacijos lygį įvairių scenarijų atveju.

„10 skirsnis. Lanksčios sutarčių ypatybės“

1. Kai taikoma, kreditorius paaiškina kredito perleidimo kitam kreditoriui ar nekilnojamajam turtui galimybę ir sąlygas.
2. (Kai taikoma) Papildomos ypatybės: jeigu produktui būdinga bent viena iš 5 punkte išvardytų ypatybių, šiame skirsnyje turi būti išvardytos šios ypatybės ir pateiktas trumpas paaiškinimas: aplinkybių, kuriomis vartotojas gali naudotis ypatybe; su ypatybe siejamų sąlygų; ar tai, kad ypatybė yra hipoteka ar panašia garantija užtikrinto kredito dalis, reiškia, kad vartotojas netenka įstatymu nustatytos ar kitos apsaugos, paprastai siejamos su ypatybe; kuri įmonė siūlo ypatybę (jei ne kreditorius).
3. Jei ypatybėje numatytas papildomas kreditas, šiame skirsnyje vartotojui turi būti paaiškinta: bendra kredito suma (įskaitant hipoteka arba panašia garantija užtikrintą kreditą); ar papildomas kreditas yra užtikrintas; kokios yra atitinkamos skolinimosi normos ir ar jis reglamentuojamas. Tokia papildoma kredito suma yra arba įtraukiama į pradinį kreditingumo vertinimą, arba, jeigu neįtraukiama, šiame skirsnyje aiškiai nurodoma, kad papildomos sumos suteikimas priklauso nuo vartotojo galimybių grąžinti kreditą papildomo įvertinimo rezultato.

▼ B

4. Jei ypatybė susijusi su taupymo priemone, turi būti paaiškinta atitinkama palūkanų norma.

5. Galimos papildomos ypatybės yra: „permokos / nepriemokos“ [mokama daugiau arba mažiau nei įprastai pagal amortizavimo struktūrą reikalaujama dalinė įmoka]; „paskolos grąžinimo sustabdymas“ [laikotarpiai, kai iš vartotojo nereikalaujama įmokų]; „atgalinis skolinimas“ [galimybė vartotojui vėl skolintis lėšas, kurios jau buvo išmokėtos ir grąžintos]; „papildomas skolinimasis nereikalaujant naujo patvirtinimo“; „papildomas užtikrintas arba neužtikrintas skolinimasis“ [pagal 3 punktą]; „kredito kortelė“; „susieta einamoji sąskaita“ ir „susieta taupomoji sąskaita“.

6. Kreditorius gali įtraukti kitas, pirmesniuose skirsniuose nepaminėtas ypatybes, kurias kreditorius siūlo su kredito sutartimi.

„11 skirsnis. Kitos skolininko teisės“

1. Kreditorius paaiškina teisę (-es), pavyzdžiui, sutarties atsisakymo ar apsvartymo ir, kai taikoma, kitas esamas teises, kaip antai perkeliamumo (įskaitant subrogaciją), nurodo konkrečias sąlygas, taikomas šiai (-oms) teisei (-ėms), procedūrą, kurios vartotojas turės laikytis, kad ja (jomis) pasinaudotų, *inter alia*, adresą, kuriuo reikia siųsti pranešimą dėl sutarties atsisakymo, ir atitinkamus mokesčius (kai taikoma).

2. Jeigu vartotojui nustatomas apsvartymo laikotarpis ar taikoma teisė atsisakyti sutarties, tai aiškiai nurodoma.

3. Pagal Direktyvos 2002/65/EB 3 straipsnį, kai siūlomas nuotolinis sandoris, vartotojas informuojamas apie tai, kad galioja arba negalioja teisė atsisakyti sutarties.

„12 skirsnis. Skundai“

1. Šiame skirsnyje nurodomas vidaus kontaktinis centras [atitinkamo skyriaus pavadinimas] ir susisiekimo su juo skundo pateikimo tikslu būdas [geografinis adresas] arba [telefono numeris] arba [kontaktinis asmuo:] [kontaktiniai duomenys] ir saitas į atitinkamame interneto svetainės tinklalapyje pateiktą skundų nagrinėjimo procedūrą ar panašų informacijos šaltinį.

2. Jame nurodomas atitinkamos išorės įstaigos, į kurią galima kreiptis neteisminio ginčų sprendimo ir teisių gynimo klausimais, pavadinimas, o jeigu kreiptis į tą įstaigą galima su sąlyga, kad pirmiausia pasinaudojama vidaus skundų nagrinėjimo procedūra, tai nurodoma naudojant A dalyje pateiktas formuluotes.

3. Jeigu kredito sutartis sudaroma su vartotoju, kuris nuolat gyvena kitoje valstybėje narėje, kreditorius turi informuoti apie FIN-NET (http://ec.europa.eu/internal_market/fin-net/).

„13 skirsnis. Su kreditu susijusių įsipareigojimų nevykdymas: pasekmės skolininkui“

▼B

1. Kai vartotojo įsipareigojimų, susijusių su kreditu, nesilaikymas gali turėti finansinių ar teisinių pasekmių vartotojui, šiame skirsnyje kreditorius apibūdina pagrindinius skirtingus atvejus (pvz., mokėjimo vėlavimas ir (arba) įsipareigojimų neįvykdymas, 8 skirsnyje „Papildomos pareigos“ nustatytų pareigų nevykdymas) ir nurodo, kur galima gauti daugiau informacijos.
2. Kiekvienu šių atvejų kreditorius aiškia, lengvai suprantama kalba nurodo sankcijas ar pasekmes, kurios gali atsirasti. Informacija apie rimtas pasekmes turi būti paryškinta.
3. Kai vartotojui nevykdant įsipareigojimų kreditui užtikrinti naudojamas nekilnojamas turtas gali būti gražinamas arba perduodamas kreditoriui, šiame skirsnyje pateikiamas šį faktą nurodantis pareiškimas, naudojant A dalyje pateiktas formuluotes.

„14 skirsnis. Papildoma informacija“

1. Nuotolinės prekybos atveju šiame skirsnyje pateikiamos visos nuostatos, kuriomis nurodoma kredito sutarčiai taikoma teisė arba kompetentingas teismas.
2. Jeigu kreditorius kredito sutarties galiojimo laikotarpiu pranešimus vartotojui ketina siųsti kita kalba, nei ESIL kalba, šis faktas yra nurodomas ir nurodoma, kokia kalba bus naudojama pranešimams. Tai nedaro poveikio Direktyvos 2002/65/EB 3 straipsnio 1 dalies 3 punkto g papunkčiui.
3. Kreditorius arba kredito tarpininkas nurodo vartotojo teisę, kad jam būtų pateiktas kredito sutarties projekto egzempliorius ar atitinkamai pasiūlyta jį pateikti bent tada, kai pateikiamas kreditorių įpareigojantis pasiūlymas.

„15 skirsnis. Priežiūros institucija“

1. Nurodoma atitinkama priežiūros skolinimo ikisutartiniu laikotarpiu institucija ar institucijos.

*III PRIEDAS***BŪTINIAUSI ŽINIŲ IR GEBĖJIMŲ REIKALAVIMAI**

1. 9 straipsnyje nurodyti būtinausi žinių ir gebėjimų reikalavimai kreditorių, kredito tarpininkų ir paskirtųjų atstovų darbuotojams ir asmenims, dalyvaujantiems kredito tarpininkų ar paskirtųjų atstovų, nurodytų 29 straipsnio 2 dalies c punkte ir 31 straipsnio 2 dalyje, valdyme, turi apimti bent:
    - a) tinkamas žinias apie kredito produktus, kuriems taikomas 3 straipsnis, ir papildomas paslaugas, kurios paprastai siūlomos su tais produktais;
    - b) tinkamą su vartotojams skirtomis kredito sutartimis susijusių įstatymų išmanymą, visų pirma vartotojų apsaugos srityje;
    - c) tinkamas žinias apie nekilnojamojo turto įsigijimo procesą ir jo supratimą;
    - d) tinkamas žinias apie garantijos įvertinimą;
    - e) tinkamas žinias apie žemės registrų tvarkymą ir veikimą;
    - f) tinkamas žinias apie rinkas atitinkamoje valstybėje narėje;
    - g) deramą verslo etikos standartų supratimą;
    - h) tinkamas žinias apie vartotojo kreditingumo vertinimo procesą arba, kai taikoma, gebėjimus vartotojų kreditingumo vertinimo srityje;
    - i) deramą gebėjimų finansų ir ekonomikos srityse lygį.
  2. Valstybės narės, nustatydamos būtinausius žinių ir gebėjimų reikalavimus, gali nustatyti skirtingų lygių ir rūšių reikalavimus kreditorių, kredito tarpininkų ar paskirtųjų atstovų darbuotojams ir kredito tarpininkų ar paskirtųjų atstovų vadovybei.
  3. Valstybės narės nustato tinkamą žinių ir gebėjimų lygį remdamosi:
    - a) profesine kvalifikacija, pavyzdžiui, diplomais, kvalifikaciniais laipsniais, mokymais, gebėjimų patikrinimais, arba
    - b) profesine patirtimi, kuri gali būti apibrėžiama kaip mažiausias darbo kredito produktų kūrimo, platinimo ir tarpininkavimo srityse metų skaičius.
- Po 2019 m. kovo 21 d. tinkamo žinių ir gebėjimų lygio nustatymas neturi būti pagrįstas vien pirmos pastraipos b punkte išvardytais metodais.